

Наше Слowo

PIK LXVI № 31 (3338) WARSZAWA, 1 SERPNIA 2021 ROKU
ЦІНА – зл. 4,30 zł (VAT = 8%) – CENA NUMER INDEKSU 366609

УКРАЇНСЬКИЙ ТИЖНЕВИК TYGODNIK UKRAINSKI UKRAINIAN WEEKLY
Інтернет-версія газети www.nasze-slowo.pl ISSN 0027-8254

Треті вихідні липня – треба тут бути

Якою була цьогорічна Лемківська ватра в Ждині? Про це розповідають учасники.

Ольга Павліщи (Варшава)

Та Ватра є специфічна. Добрі, же є, але чекаємо на нормальну, з необмеженою кількістю учасників.

Марійка Сидор (Перемишль)

Минулорічна Ватра, підготована у формі онлайн (беручи ще до уваги короткий час, який мали організатори) була чудова, дуже професійна. Але я надзвичайно втішилася, коли в цьому році оголосили, що зможемо приїхати на неї фізично. Навіть попри обмежену кількість осіб – 999 проданих квитків. Хоч є мало людей, то барз дуже багато знайомих.

З іншого боку це і так багато осіб, всі квитки ся продали, то свідчить о тим,

чого людям бракує. Бо таких фестивалів просто неба, гарно підготовлених в Польщі є загалом небагато. В нас у Перемишлі було свято на Івана Купала над Сяном, тепер його не є і цього по-моєму бракує. Потребуємо місць, де видиш своїх людей, можна свобідно поспівати, поговорити, поспоминати, зобачити знайомих навіть після 20-ти років, які мають вже дітей, і ти теж маєш дітей... Ватра була завжди місцем, де покоління перемішувалися і лучилися. Дехто каже, же Ватра – то теж є інституція матримоніальна (*сміється*) і це теж правда. Бо де ся мають молоді люди стрічати, пізнавати? Ту так на правду приїжджат ціла Польща... В тому році – лем Польща. Немає людей з України, Канади, Словаччини. В мене є таке відчуття, же приїхали люди, які барз хотіли. Фанати ватри, «ультраси» (*ціле товариство сміється*). Для нас нема значиння чи мало крамниць з їжею чи багато. Ті люди приїхали з повною сві-

домістю, же програм буде лем 5 годин тривати, але попри все хочуть тут бити. І ту енергію чути. Я то відчуваю, і мене то барз тішить.

Ігор Ксенич (Познань)

Яка Ватра? Чекай, бо teraz мушу за дитину поглядіти (відбігає і через хвилину повертається). Та Ватра є така кус нормальна, а кус ненормальна. Нормальна, бо видно люди – ті саме гамби, жеби повісти полемківски, што ся виділо од років. Ненормальна... но бо менши нас, што тут дужо бесідувати. Але видно по людях, що барз бракувало того контакту, і жеби он бив власні ту, на Лемковині. Также файні, же ця Ватра взагалі єст. Дай Боже, жеби за рік било юж цілком нормальні.

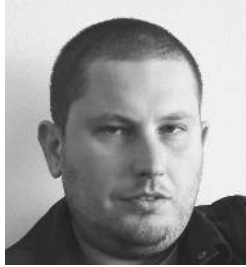
Роман Білас (Кошалін)

Те, що Ватра відбулася, це вже є успіх. Бо в часах пандемії організу-

вати такі заходи надзвичайно важко. Тобто вже за це велика подяка організаторам.

Це правда, що цьогорічна Ватра є відносно скромна, оскільки йдеться про кількість учасників. Природньо з'являється питання, чи в обмеженому санітарному режимі ми повинні взагалі робити такі заходи. По-моєму, ми повинні, щоб зберегти тривалість проекту. Щоб утримувати вірну публіку, яка готова без огляду на все до нас приїхати. Це безперечно успіх Ватри – вона виховала вже покоління людей, які приїжджають сюди з року в рік, з дітьми та онуками. То ж навіть минулого року, коли Ватра записувалася для перегляду онлайн, тут були люди, які звикли вже бути в цей час в горах. Я впродовж 20-ти років вже сюди приїжджаю, зараз привожу теж дітей. Це справжня сила традиції: треті вихідні липня – треба тут бути.

Ствердна відповідь

ГРИГОРІЙ
СПОДАРИК,
журналіст

Нещодавній ювілей «Нашого слова» відкрив дискусію про майбутнє тижневика. В центрі проблема фінансів, хоча не тільки. А, може, зовсім не про гроші йдеться?

Як інформує наш видавець, Об'єднання українців у Польщі, газета є дефіцитною. Тривалий час державна дотація не збільшується, а кошти паперового видання і функціонування редакції зростають. Крім того, нові читачі не приходять, а постійних і відданих через природні причини стає менше. Картина сумна, критична, але й не нова. Процес триває вже багато років, отже, колись треба ним зайнятися. Відкладати його — це поводитись трохи так, як страус з головою у піску. Звичайно, можна й нічого не робити, але тоді — годі очікувати змін. Ще один фактор — читачькі звички. Люди щоразу масовіше беруть інформацію з інтернету. З огляду на все це стоїмо на порозі нового, поки що невідомого. Хоча зараз виглядає, що крутимосся навколо грошей, але основна проблема є деінде.

Вона пов'язана з відповіддю на запитання, поставлене головою ОУП Мирославом Скіркою. Йдеться про те, чи нам потрібне «Наше слово»? Якщо ми як громада дамо ствердну відповідь, то воно існуватиме. Може, не до кінця світу, але в якійсь довшій перспективі напевно так. При ствердній відповіді ми й знайдемо спосіб вирішення фінансових проблем. Може, це буде, як зараз пропонується, зміна об'єму газети, збільшення ціни чи інтенсивніший пошук спонсорів — меценатів. Може, щось інше. Варто пам'ятати, що газета не є комерційним проектом і «на життя» отримує дотацію. Є ще читачі, які оплачують передплату, «докладаються» до її бюджету. З іншого боку, цікаво, що би сталося з державними коштами, якби з'явилося рішення, що «НС» громаді не потрібне? Чи Міністерство внутрішніх справ і адміністрації погодилося би дати їх на якийсь інший проєкт для української громади? Маю сумніви. Перегляд щорічного списку державних дотацій показує, що нове там з'являється дуже рідко. А «старі» завдання найчастіше роками отримують ту саму суму. Ну, і ще одне запитання: чого ми б хотіли замість газети? Що нам більш потрібне і дасть як громаді більше користі?

Отже, для збереження тижневика ключовим є механізм потреби. Якщо вона реальна, то шлях до її здійснення майже завжди знаходиться. Але головне, знов-таки, — мусить бути ствердна відповідь. Особисто не маю з тим

проблеми, і не лише тому, що редакція є моїм місцем праці і заробітку. Для мене вага газети сильніше проявилась після переїзду з Варшави. Там, як і в кожному більшому місті, абстрагуючись від часу пандемії, практично кожного тижня можна було знайти щось українське. Презентація книжки, концерт, конференція, зустріч, український ресторан, показ кіно, виставка, гості з України тощо. Крім того, і тут вважаю, що мені особливо пощастило, моя робота і люди, з якими працював, — все це було складовою українства, яке ти маєш кожного дня. Після переїзду до малого містечка на півночі Польщі багато з цього просто зникло. Так, вже повертаються культурні заходи, організовані ОУП, є церква, але то далеко не так широка пропозиція, як у столиці чи іншому більшому місті. І, перш за все, доволі рідкісна. Найбільш відчувається брак «щоденного» українства, яке стало ситуативним, святковим. І тут появляється «Наше слово», бо я не лише автор у тижневику, але його читач. Зараз, мабуть, уважніший, ніж колись. Чому? Бо саме газета якось заповнює цю українську прогалину. Звичайно, нині з найбільш відлеглого куточка світу можу собі читати українські статті в інтернеті. Але «Наше слово» — це щось більше, ніж інформація. Це нитка, яка пов'яже нас всіх, тих, які вважають себе українцями у Польщі. Це, як на мене, невід'ємна складова простору, в якому є наші церкви, школи, заходи і все інше. Якщо вважаю себе українцем у Польщі, то я повинен знати справи не лише свого Кент-

шина чи Ольштина, але й Щеціна, Перемишля та Вроцлава. Окей — ми газета, а не організація, яка гуртує одностудію. Але ця газета дає платформу для щотижневого масового зв'язку, дискусії та інформування. Звичайно, відкритим залишається питання: наскільки ефективно користуємося тими можливостями. І ще одне — в багатьох регіонах маємо свої передачі в державних радіо та телебаченні, є також інші пресові видання. Вони здебільшого зосереджуються на локальних справах. А «НС» знов-таки охоплює все українство у Польщі цілісно. Експерти у справах меншин підкреслюють, що творені такими громадами медіа сприяють процесам інтеграції та згуртованості. Вони допомагають боротися з асиміляцією, будують в даній громаді тісні зв'язки, що базуються саме на національній ідеї. Пропагують цю ідею і спільні колективні символи. Меншинні медіа дозволяють також боротися зі стереотипами, розвивати суб'єктність громади і презентувати її позицію назовні. Як на мене, «НС» всі ті функції виконує. І знов — певно можна задуматися над тим, чи і як могло б робити це краще.

Зараз ми оприлюднили анкету, в якій читачі можуть оцінити тижневик. І ця інформація буде особливо важливою. Ми не знаємо, чи за порогом є революція, чи може, якісь менші радикальні зміни. Але голоси читачів напевно дозволять нам покращити газету і достосувати до їхніх потреб. А це має бути найважливішим у «НС», аж до останнього його номера. ■

Продовження з 1 сторінки

Ярослав Сирник (Вроцлав)

Цьогорічна Ватра, без жодного перебільшення, є супер. Мені дуже подобається. Є менш комерційно, приїхали ті хто хотів, є гарна погода, багато знайомих облич. Є час на те, щоб поговорити. Звісно, можна потужити, що в минулому більше осіб під шатром співало, але мені здається, що те, що є менше людей — ніяк не заважає. А коли вечірній концерт, і всі сходяться під сцену — нас багато! Програма також мене задовольняє, особливо сподобався гурт «Нулла». Це теж вказівка, що не мусить бути Бог зна скільки концертів. Можна запросити менше, але якісніше. Організатори подбали про те, щоб Ватра традиційно мала пристойну програму. Лімітед едешин — це тільки для тих, хто хотів собі зробити «лімітед» і відпустити. Звісно, не всі можуть, не всі хочуть, але ті, що приїхали, думаю, що не жаліють. Стосовно ціни квитка — мабуть трохи завищена, але, з другого боку, не треба платити за паркінг (і за душ! — авт.). Отже, остаточно все є так, як треба.

Оля і Еміля Пиж — організаторки (Маластів-Краків-Гданськ)

Оля: Яка є цьогорічна Ватра...

Емілія: Напевно виняткова, би ми всі ся так стушили за той рік, а навіть майже два роки, як не було нормального фестивалю. Дуже тішимось, що ся вдало, хоча в тим окроєним складі. Є всі знайомі, на котрих ми рахували, так што є супер.

Оля: Таким змученим тоном сказала Емілія (*сміється*). Для мене єст файно, хоча цьогорічна Ватра єст справді мала. Камеральна, але зато теж єст легко ся найти. То барз полекшат комунікацію. Додатково барз подобаються мені концерти в тим році. Особливо булам заскочена «Дагаданою», яка була в останній хвилині запрошена. Я завжди барз хтіла жеби «Дагадана» на Ватрі виступила.

Емілія: Так што не ошаджуємо сил, концентруємося на тій Ватрі шо є, але теж маємо перші думки на ювілейну, 40-ву Ватру за рік. Но, але тепер не будемо того зраджувати.

Славко Саладяк (Гданськ)

Ця Ватра є тепла і суха (пів години після цього пройшла злива, — авт.). Певно, кожен з нас індивідуально на свій спосіб її переживає. При чому як дивлюся на своїх друзів, з якими ми тут великою командою з Гданська приїхали, то бачу всі губи бананові, всміхнені. Це просто дуже добра зустріч після двох років. А щоб сюди їхати, долаючи усю Польщу... не перший, не останній раз. Касю, знаєш. Трохи вар'ятства в житті треба!

Андрій Галушка (Пасленк-Гданськ)

Є супер. Я думав, що буде менше людей, але є багато, хоч звісно, менше як завжди. Але нічого. Є з ким поговорити, пива випити... вчора було менше людей, але нині вже ся найшло, бо багато людей приїхало на суботу. Вчора я весь вечір танцював — «Дагадана» була супер, хоч я лише одну пісню знав. «Hrdza» теж була супер. Мене сюди щороку тягне, може тому, що дідусі звідси... навіть коли я знав, що не буде багато людей, то попри все вважав, що треба поїхати!

Томек Комар (Новий Санч-Краків)

Атмосфера Ватри абсолютно не постраждала через формат «лімітед едешин». Суботний концерт — тобто кульмінація заходу — назбирав багато людей. Для мене особисто це є певною мірою обов'язок тут бути. Від малого дитятка я сюди їздив разом з батьками то і «присякнув». І приїжджаю далі. Очевидно, пріоритети в забаві легко помінялися (*сміється*), але Ватра ніяк на змінилася.

Юлія Онишканич (Мокре-Краків)

Для мене ця Ватра є ностальгічна. Але насправді дуже мені подобається. Є менше людей, але це так не мучить. Справді, можна відпочити, подумати навіщо Ватра нам потрібна. Я так ходжу тут, ходжу і собі багато аналізую, тобто це є моя ватра-аналіз (*сміється*). Шо виходить? Що такі події нам потрібні, вони нас об'єднують. Бо хоч зустрічаємося на щодень в малих своїх групах, то

не переживаємо того, що тут. Коли є це місце, музика, спільні танці. Воно теж формує нашу ідентичність.

І справді, коли розмовляю з друзями, то весь час згадуємо, як то було минулими роками. Утім творяться теж нові спогади. Можемо собі приємно поспівати без гуку і натовпу. Є багато молоді, але приїхали ті, які насправді хочуть тут бути і користатися з програми, концертів. Не тільки сидіти в шатрі з пивом. Завжди так було, що деякі люди приїжджали тільки, щоб пити пиво, цього року їх, безперечно, менше.

Славко Гойсак — довголітній організатор (Маластів)

Яка гнесьна Ватра? Тяжка, трудна, але і позитивна. Бо жесме радше звикли до того, же єст тут дужо людей, і не важне погода — ліє, не ліє, ми си тут даємо вічне раде, ні? А може, тепер нас недуже приїхало, но бо лем там до тисяча осіб, але так повім — тоти ліпши приїхали. Добрі, порядни люди. Яка Ватра? Звуклиме, же єст дуже гучно, а тепер нам ніяко, бо мало люди, мало програми, скромні... але може не бідолити? Ватра єст! Кус в інші формі, але хтіли люди робити, в тяжких обставинах, і то ся лічит. Я сам мамрю, бо уж ми ся туту кус річей не подобат, але важне: Ватра єст. Гризмєся з тим, але до переду. Доцінмо то то. В окроєній формі, але єст. Жесьмо звикли, же було гучно, ширше, інакше — веце. І мисме затужили за тим, бо два роки ту не билисме. Кожен приїхав з наставленньом доброї файної імпрези, коб людей спіткати, а може дашо на сцені буде доброго. І воно єст, але тот наш недосит єст так великий, же то, то нам за мало. Може то теж є та причина. На наші очікування то за мало бо жесме за дуже випошені? Так што так. Робме кроки, незавелике, але гідне, певне, порядне, в єдним напрямку — до переду. ■

Збережено мову розмовників.

Коментарі зібрала
Кася КОМАР-МАЦИНСЬКА
Фото авторки статті

ГРОМАДСЬКІ ВІСТІ

Українська музика
на «Підляській октаві культур»

Фестиваль музики, мистецтва і фольклору «Підляська октава культур» — це найбільший захід, що презентує пісні й танці з усього світу в Підляському воєводстві. Кожного року на фестивалі дуже помітні були теж українські виконавці. У його межах під час кільканадцяти концертів у кількох населених пунктах відбувалися не лише концерти, але теж майстер-класи та танцювальні заходи. Цього року фестиваль відбувся в обмеженому форматі. На Ринку Костюшка у Білостоці виступило кільканадцять колективів. Серед них два, які виконують українські пісні.

23 липня у фестивалі взяв участь гурт «Добриня» з Білостока. Колектив існує від 2012 року. Його учасники виконують автентичний український фольклор з Підляшшя та України, використовуючи традиційну манеру співу. У 2017 році він став лауреатом другої премії в категорії «Фольклор — продовження» на 51-му Загальнопольському фестивалі капел і народних співаків у Казімежі над Віслою.

24 липня відвідувачам «Підляської октави культур» свою творчість представила формація «Толгаї», яка повстала у 2000 році на Сянїччині. Інспірацією для її творчості є музичні традиції лемків і бойків, які жили в Бескидах до виселення у 1947 році. Вокалісткою гурту є українка з Сянока Марія Юрчишин-Кулик. Колектив був номінований двічі на найпрестижнішу музичну нагороду у Польщі «Фридерик». Слід згадати, що деякі композиції «Толгаїв» знаходяться на саундтреці для другого сезону польського серіалу «Ватага» продукції телеканалу HBO.

Ukraina30.pl

У Польщі діє громадська ініціатива Ukraina30.pl, волонтери якої запрошують неурядові організації, органи місцевого самоврядування, школи, бібліотеки, громадські центри, медіа, академічні спільноти, підприємців та приватних осіб на святкування 30-ї річниці Незалежності України. До відзначення українського державного свята на сайті громадських петицій (avaaz.org) можна написати побажання для України та українців.

«У важкі хвилини ми намагалися проявити добросусідську солідарність та співчуття. Ми дивимося з оптимізмом на дедалі ширшу партнерську співпрацю польських і українських громадських організацій, місцевих самоврядувань, артистів, підприємців чи шкіл — це фундамент добросусідства», — наголошується у петиції «Побажаннями до 30-ї річниці Незалежності України» (Zyczenia z okazji 30 rocznicy Niepodległości Ukrainy). Її розміщено теж на сайті ukraina30.pl

На ньому знаходиться також інформація про історію української незалежності, календар, де кожен може пропонувати свої ініціативи та написати про свої плани святкування 30-ї річниці Незалежності України, статті про Україну.

Членами ініціативи Ukraina30.pl є українські та польські діячі. Серед них — теперішній та колишній голови ОУП Мирослав Скірка та Петро Тима, голова фонду «Наш вибір» Мирослава Керик, а також польська публіцистка та громадська діячка Іза Хруслінська, політикиня та колишня членкиня Європейського парламенту Гражина Станішевська, колишній заступник міністра закордонних справ Польщі та міністра національної освіти Польщі Кшиштоф Становський, польський політик, історик та публіцист Павел Коваль та багато інших. Щодня до ініціативи приєднуються нові особи та організації.

Ініціатива має свою сторінку на фейсбуці (Ukraina30.pl) звідки можна взяти накладку на фото профілю «30 років Незалежності України».

Польща обіцяє підтримати Україну
в разі загрози її енергетичній безпеці

22 липня США та Німеччина досягли домовленості про завершення будівництва газопроводу «Nord Stream 2» («Північний потік-2»). У Польщі негативно ставляться до цієї угоди та вважають її «загрозою для Європи». Зокрема скритикував її президент Анджей Дуда.

«Декларація Німеччини та США зменшує безпеку значної частини Європи, включаючи низку країн Європейського Союзу. На жаль, це нагадує перезавантаження з Росією у 2009 році, що вплинуло на пізнішу агресивну політику Росії та в результаті трагедію України», — цитує слова Анджее Дуди офіційний сайт Президента РП.

Анджей Дуда зазначив, що документ суперечить твердженням про бізнесовий характер «Nord Stream 2»: «Показово, що про «угоду» вели переговори поза главами багатьох країн, особливо України, і канцлер Меркель особисто повідомила Володимира Путіна про її укладення, — сказав президент.

Речник президента Польщі Блажей Спихальський додав, що через будівництво газопроводу Польща вживає заходів для підвищення енергетичної безпеки. Він зазначив, що це була одна з цілей Ініціативи Тримор'я. Посадовець заявив, що порівняно з 2014 роком ситуація у Польщі в цьому значенні є набагато кращою. Він також навів приклад інтерконекторів, які Польща будує разом з Україною на кордоні, і запевнив, що Польща підтримає Україну у разі загрози її енергетичній безпеці.

«Nord Stream 2» («Північний потік-2») — це проєкт розширення активного в Балтійському морі газогону Північний потік довжиною 1234 кілометри. Газогін має проходити через економічні зони та територіальні води п'яти країн: Данії, Німеччини, Росії, Фінляндії і Швеції. (Більше читайте на 5 сторінці).

Підсумування піврічної праці
Гданської Ради іммігрантів та іммігранток

21 липня в Європейському центрі Солідарності Гданська відбулась зустріч мера міста Александри Дулькевич (на фото) з членами Ради іммігрантів та іммігранток III-ї каденції. Під час зустрічі Александра Дулькевич обговорювала з Радою питання про те, як зробити Гданськ доброзичливим містом для всіх — незалежно від походження, національності, статі, віку, релігії, орієнтації або інвалідності.

На зустрічі була присутня заступниця мера Моніка Хабіор, яка подякувала членам ради за їхню активну працю у висвітленні важливих тем міста, а також окремо авторам проєкту «Зустрічі в Гданську», який набуває популярності серед іноземців міста. Вона також наголосила, що серед наступних ключових питань, які треба популяризувати серед мігрантів, — це доступна медицина, ринок праці та місця для зустрічей, бо саме зустрічі є комунікацією.

Відео з події можна подивитись за посиланням. Скануйте QR-code. Новина та фото — Юрія ЗАБІЯКИ

Відновлення авіасполучення
Львів-Вроцлав

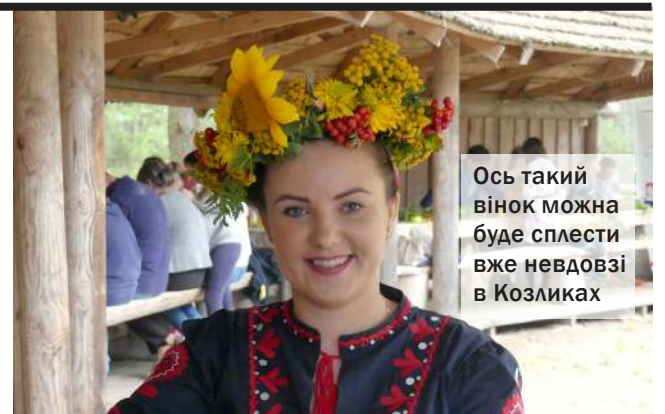
17 липня авіакомпанія «Ryanair» відновила регулярні рейси за напрямком Львів-Вроцлав. Про це повідомляється на фейсбук-сторінці міжнародного аеропорту у Львові. До кінця місяця рейси виконуватимуться у середу, четверги та суботи. Вже з 2 серпня — у понеділки, середу та п'ятниці.

Крім того, у повідомленні аеропорту нагадують, що окрім Вроцлава літаками авіакомпанії «Ryanair» можна полетіти до Варшави, а 1 серпня очікується відновлення польотів за ще одним маршрутом до Польщі — зі Львова до Кракова.

Рейси на лінії Вроцлав-Львів-Вроцлав з 2017 року виконуються теж авіакомпанією «Wizz Air».

Літні зустрічі з українським фольклором

У суботу, 31 липня, у Загороді в Козликах над Нарвою (Підляське воєводство) відбудуться «Літні зустрічі з українським фольклором». Це захід, який Союз українців Підляшшя започаткував минулого року, коли з огляду на пандемію коронавірусу не можна було провести «На Івана, на Купала» у Дубичах-Церковних. Фестиваль, з одного боку, продовжував купальські святкування, а з другого — започаткував нову формулу зустрічей з українською культурою. Його головними

елементами стали різного роду майстер-класи (як для дорослих, так і для дітей), лекція про звичаї, пов'язані з літньою підляською традицією, концерт українських колективів та презентація обряду.

Цього року в межах заходу відбудуться майстер-класи співу, під час яких Єлизавета Томчук, керівниця ансамблів «Ранок» з Більська-Підляського і «Родина» з Дуб'яжина, буде вчити купальських пісень. А Ірина Киришок покаже учасникам, як сплести гарний вінок. Буде це також нагода, щоб дізнатися про традиційні підляські назви квітів. У майстер-класах можуть взяти участь як діти, так і дорослі.

У межах фестивалю про літні обряди на Підляшші будуть розповідати Ніна Явдосюк та Валентина Климович, учасниці народного ансамблю з Добриводи. Варто буде послухати про підляські звичаї, про які розкажуть не дослідники підляського фольклору, але його носії.

Під час фестивального концерту в мальовничому оточенні скансену українців Підляшшя заспівують місцеві колективи, в основному молоді «продовжувачі підляської співочої традиції». А на завершення можна буде подивитися обряд пускання вінків на річку Нарву.

Фестиваль реалізується завдяки дотації міністра внутрішніх справ і адміністрації РП.

Більше про захід та про умови участі в ньому можна довідатися на сторінці Союзу українців Підляшшя у мережі ФБ.

Новина та фото — Людмила ЛАБОВИЧ

Польща продаватиме в Україну
вакцини проти коронавірусу

Очільник Канцелярії прем'єр-міністра Міхал Дворчик повідомив у середині липня, що Польща перепродаватиме вакцини проти COVID-19 за кордон. Цей процес має контролювати Урядове агентство стратегічних резервів, а гроші від продажу будуть перераховані на фонд боротьби з епідемією. Про це повідомляє «Польське радіо».

Міністр наголосив, що польська сторона продаватиме лише дози, які могли б бути марно втрачені. «Ми замовили загалом приблизно 100 мільйонів доз. Знаємо, що не використаємо всіх, а необхідно пам'ятати про термін придатності. Крім вакцини компанії Johnson&Johnson, яку можна зберігати два роки, всі інші препарати мають короткий термін зберігання. Не хочемо допустити, щоб кілька десят мільйонів доз вакцини треба було утилізувати, тому будемо їх перепродувати нашим закордонним партнерам», — повідомив Дворчик.

Вакцини з Польщі крім України мають отримати Грузія, В'єтнам, Австралія та балканські країни.

Слід додати, що неподалік пунктів пропуску на польсько-українському кордоні з 10 червня діють мобільні пункти вакцинації громадян України та інших іноземців з-за меж ЄС, які їдуть на роботу до Польщі.

Опрацював на основі повідомлень Павло ЛОЗА
Більше новин шукайте на сайті: nasze-slowo.pl

ОГОЛОШЕННЯ

Об'єднання українців у Польщі
та управа гуртка у Банях-Мазурських запрошує
21 серпня 2021 року на
Х БАВРИ УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ
У БАНЯХ-МАЗУРСЬКИХ
Відкриття події — о 16.00.

(Місце — scena GOKiP Banie Mazurskie, ul. Sportowa 2).
Виступатимуть: • ансамбль пісні і танцю «Ослав'яни» з Мокрого • «The Ukrainian Folk» з Гурова-Ілавецького • ансамбль «Журавка» з Гурова-Ілавецького • молодіжний ансамбль «Надія» з Бань-Мазурських • церковний хор «Кринос» з Бань-Мазурських • ансамбль «Вєрвочкі» з Орлі • ансамбль «Акварель» з Круклянок • Роман Барняк, Ігор Гайдаш та Друзі з Венгожева • Артур Михайлов та Юлія Карп.

Sponsorzy: Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji, Powiat Goldapski, Gmina Banie Mazurskie.

ЧЕКАЄМО НА ВАС!

30-ЛІТТЯ НЕЗАЛЕЖНОСТІ УКРАЇНИ

Юрій Рейт:

«Такі події пам'ятаються на все життя»

Відзначаємо 30 років від часу відновлення незалежності України. Напередодні цієї історичної події варто згадати і тих, що навіть за умов радянського режиму на зламі 1950-1960-х років відстоювали збереження мови та культури. Вони вірили у майбутню державність.

Цих українських інтелектуалів назвали потім «шестидесятниками». Серед них були Іван Драч, Микола Вінграновський, Ліна Костенко та багато інших.

Пізніше, у період 90-х років, у нас, у ще Народній Польщі, тобто по той, польський бік Сяну, з'явилися люди різних поколінь та національностей, яким не була байдужою ідея незалежності та сусідства Польщі та України. Цікаво, що ця ідея мала вирішальний вплив на їх життя.

Одним з таких людей є Юрій Рейт, колишній науковий співробітник варшавської Сільськогосподарської головної школи (Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego – SGGW). Опісля того, як залишив наукову роботу, став першим головою Об'єднання українців у Польщі. Далі – пряма мова Юрія Рейта.

Попереду нас, української громади в Польщі 30-та річниця відновлення української державності. Хочу наголосити на слові «відновлення», це тому, що ідею української державності спотворювали десятиліттями, щоб стерти в народі пам'ять про те, як сто років тому політичні лідери та воїни Армії УГА і УНР в кривавій боротьбі із російськими більшовиками клали фундамент незалежній Україні. На жаль, тоді не вдалося їм вистояти у цьому протистоянні, однак це був відомий сигнал, який через 70 років став підґрунтям для діяльності демократичних сил в Україні у 80-90-х роках минулого століття і досягнення успіху – проголошення незалежності України.

Я із сентиментом дивлюся на минулі 30 років. Це тому, що сходяться ювілеї 30-ти років існування незалежної України і ювілей нашого українського нацменшинного товариства в Польщі – ОУП.

Маю перед очима таку картину – усі ці події минулого часу могли статися завдяки появі у Польщі політичного руху профспілки «Солідарність», зокрема її дружнього заклику про співробітництво, демократичні переміни, направлено до народів Східної Європи, проголошеного під час її першого з'їзду у Гданську.

Ця заява була рушійною силою політичних перемін у нашій частині Єв-

ропи, що призвели на кінець до розвалу комуністичної системи, падіння Берлінського муру і шансу появи незалежної України серед європейських країн.

Я став свідком наростання цих перемін ще коли був студентом. Тоді ми проводили у Львові зустрічі із друзями, чії батьки були депортовані в Сибір. Родина моєї мами (із Левицьких) дружила із такими людьми. Я в час поїздок в Україну і мандрівках в Карпати спостерігав із подивом як сильно закорінений у тих сімей український патріотизм і воля зробити все, щоб воскресла Україна.

Черговим переломним моментом у моєму ставленні до виникнення незалежної України був виїзд чоловічого хору «Журавлі» з концертами в УРСР. Тоді в березні 1989 року ми відвідали Львів, Рівне, Київ, Чернігів та шевченківський Канів.

Наші пісні, з якими ми концертували в Україні, були шокуючими для слухачів. Шоком був патріотично-національний зміст нашої концертної програми. Публіка під час концертів хору відреагувала спонтанно позитивно, а це був для нас сигнал про те, що наростає думка про необхідність збудувати незалежність української держави. Ця реакція була для нас, українців із сусідської Польщі, також сигналом про переміни, що чекають Україну на шляху виходу із складу СРСР і проголошення своєї незалежності.

Потім був Фестиваль української культури у Сопоті, коли на початку липня 1989 року на сцені Лісової опери хор «Журавлі» зовсім несподівано для всіх присутніх почав співати заборонений державний гімн України «Ще не вмерла України...». За нашим хором слова пісні підтримали тисячі українців, присутніх в сопотському амфітеатрі, а молодь на короні (поверх глядацького залу) амфітеатру розгорнула синьо-жовті прапори. Це була спонтанна заява нас, українців у Польщі, які терпіли знущання акції «Вісла», поневіряння в концтаборі «Явожно». Це була заява про те, що ми вистояли та зберегли пам'ять про українську незалежну державу.

У моїй пам'яті почесне місце займає 1989 рік, коли у вересні в Києві проходив перший з'їзд демократичної організації України Народного руху України. Тоді вперше з'явилися чіткі постулати про те, якою має бути незалежна Україна. Тоді вперше були ініційовані зустрічі ще тоді лідерів української демократичної опозиції з польськими партнерами. Маю на увазі, між іншими, Богдана Борусевича, Павла Янаса, Адама Міхніка, Богумілу Бердиховську. Наступного року у травні 1990-му у підваршавському місті Яблонна

польські лідери Анджей Стельмаховський, Броніслав Геремек, Анджей Вельowejський, Ясек Куронь, Збігнєв Буяк, Тадеуш Мазовецький, Ян Марія Рокіта зустрічалися із колишніми тоді українськими дисидентами – братами Горинями, В'ячеславом Чорноволом та іншими лідерами НРУ. Тоді йшла мова про те, як укладати польсько-українські відносини, коли поруч стануть дві незалежні держави. І у тій розмові брали також участь Володимир Мокрий та Мирослав Чех.

Пам'ятаю ще подію, коли ми із нашим синьо-жовтим прапором у січні 1991 року стояли біля стін радянського посольства, протестуючи проти нападу військ СРСР на Литву (справа путчу Янаєва та події навколо телевізійної вежі у Вільнюсі).

Зламним моментом у моїх спогадах є 24 серпня 1991 року і проголошення Акту незалежності України, ще тоді Верховною Радою УРСР, потім був всенародний референдум у грудні 1991 року. І згадаю тут, що Польща разом із Канадою були першими державами, які визнали незалежність України.

Такі події пам'ятаються на все життя.

18 листопада 1991 року до Варшави прибув дипломатичний посланник українського уряду – Теодозій Старак. Пізніше, з 1998 року, почали ми співпрацю із наступним українським дипломатом Геннадієм Удовенком. Обидва плідно і успішно починали будувати українську присутність у Польщі. Ми побачили як на ділі Геннадій Удовенко здійснював у Польщі свою дипломатичну активність: професіоналізм, патріотизм, порядність. Згадаю візит першого президента України Леоніда Кравчука 17-18 травня 1992 року до Польщі. Це була перша історична зустріч лідера української держави із українською громадою Польщі.

Згадаю раніше свою присутність у Києві на балконі Верховної Ради України в час голосування про прийняття тризуба державним гербом України і спонтанну емоційну реакцію залу.

Як анекдот можна сьогодні розповісти про те, що у Варшаві не було партитури державного гімну України, розписаної для військового оркестру. Із допомогою у цій справі поспішило «Наше слово» та ОУП. Тоді вперше духовий оркестр Польського Війська на варшавському Окенці (аеропорт – ред.) привітав у Польщі 14 січня 1992 року українським гімном міністра оборони України Костянтина Морозова. ■

Igor ЩЕРБА
Фото Павла Лози

Українське історичне товариство у Польщі за підтримки Об'єднання українців у Польщі приступає до здійснення проекту

«Живі у нашій пам'яті – віртуальний український некрополь у Польщі»

Хочемо віддати честь і шану тисячам українців, які працювали на благо своєї нації. Могили тих дочок і синів нашого народу часто призабуті, поруйновані, залишені без опіки, поростають кущами і травою. Тільки невелика частина з них упорядкована і описана. Тому ми як спадкоємці праці тих славних осіб маємо обов'язок вшанувати їх та місця їхнього вічного спочинку.

Метою проекту є створення загальнодоступної інформаційної онлайн-платформи польською та українською мовами про місця поховань на території сучасної Польщі постатей, важливих для української національної пам'яті. Таким чином, ми повернемо у сучасну свідомість пам'ять про багатьох людей, які зробили незаперечний внесок в українську історію та культуру.

Звертаємося до Вас, людей доброї волі, підтримати фінансово наш задум, який стане нашим спільним проектом.

Фінансові пожертви для виконання проекту слід висилати на банківський рахунок:

Ukraińskie Towarzystwo Historyczne w Polsce з допискою

„Na działalność statutową – żywi w naszej pamięci”

Nr konta: 36 1440 1387 0000 0000 1310 6525

Для закордонних переказів: BIC (SWIFT): BPKOPLPW

IBAN: PL 36 1440 1387 0000 0000 1310 6525

Bank name: PKO Bank Polski SA

Bank address: PKO Bank Polski S.A., 02-515 Warszawa, ul. Puławska 15

Збережімо пам'ять про місця поховань наших славних предків!

проф. Роман Дрозд – голова Українського історичного товариства у Польщі, д-р габ. Роман Висоцький, Ярослав Вуйцик, проф. Ігор Галагіда, д-р габ. Богдан Гальчак, проф. Ростислав Жерелик, д-р Олександр Колянчук, д-р Григорій Купріянович, Олександр Маслей, проф. Марко Мельник, д-р Лука Рейт, Юрій Рейт, Мирослав Скірка, Олександр Стець, Петро Тима

УКРАЇНА

ПУЛЬС
УКРАЇНИУкраїна і Nord Stream:
не все пропало

Спільна заява Меркель і Байдена щодо «Північного потоку-2» офіційно підтвердила, що російський газовий проєкт буде завершено. Це спричинило хвилю критики в Україні. Між іншим, лунали думки про зраду та порівняння проєкту з Будапештським меморандумом 2.0. Однак деякі коментатори підкреслюють, що навіть у цій ситуації Україна може виграти.

Про те, що США відмовляться від санкцій на адресу добудови газопроводу «Північний потік-2» (Nord Stream-2), говорилося вже деякий час. Офіційно Білий дім стверджує, що будівництво настільки зайшло вперед, що США вже не в змозі зупинити його. Однак головний мотив зміни позиції США має більш широкий геополітичний вимір. Перш за все, американці хочуть відновити відносини з європейськими партнерами, зокрема з Німеччиною, що були розірвані за президентства Дональда Трампа. Сполученим Штатам потрібна європейська підтримка у зростаючій конфронтації з Китаєм. Адже саме Пекін був визнаний у США головною небезпекою для «демократичного світу».

Небезпечний газопровід

21 липня канцлерка Німеччини Ангела Меркель та президент США Джо Байден опублікували спільну заяву щодо «Північного потоку-2», яку назвали американсько-німецькою угодою, хоча вона не має ознак міжнародного документа. Як підкреслює «Європейська правда», офіційна назва угоди звучить як «Спільна заява США та Німеччини про підтримку України, європейської енергетичної безпеки та наших кліматичних цілей».

Насправді ж заява в основному стосується «Північного потоку-2», і її можна трактувати як американсько-німецьку угоду, що дає змогу завершити російський газовий проєкт, що в підсумку створює прямі загрози безпеці України не лише в енергетичному плані. Це знають і США, і Німеччина. Тому ця «угода» містить гарантії для України. «ФРН зобов'язалася вживати заходів на національному рівні, а також домагатися заходів на рівні ЄС, в тому числі санкцій, якщо Росія буде використовувати енергетику як зброю або буде вдатися до агресивних дій проти України», — підкреслила держсекретар Вікторія Нуланд.

Однак залишається відкритим питання, в якій мірі такі декларації про безпеку стануть справжніми інструментами, здатними захистити Україну від загроз?

Україна не лише ризикує втратити півтора мільярда доларів у рік за рахунок оплати за транзит російського газу до Європи. Запуск «Північного потоку-2» сприяє російському газовому шантажу, тобто, призупиненню поставок газу до самої України. Раніше транзит газу до ЄС був своєрідною запорукою безпеки, хоча навіть це не запобігало газовим конфліктам між Москвою та Києвом.

Що запропонували Україні

Підписаний у 2019 році газовий договір між Україною та Росією за посередництва Єврокомісії та сприяння Німеччини добігає кінця 31 грудня 2024 року. Тобто, від 2025 року Росія не зобов'язана використовувати українську газотранспортну систему для транзиту газу.

«Німеччина зобов'язується використовувати всі наявні важелі для сприяння продовженню на 10 років угоди України про транзит газу з Росією. Сполучені Штати зобов'язуються повністю підтримати ці зусилля», — випливає із заяви ФРН та США.

В Україні така декларація не викликає довіри, адже усі пам'ятають неефективність згаданого Будапештського меморандуму. «Якщо Росія намагатиметься використовувати енергію як зброю або вчинятиме подальші агресивні дії проти України, Німеччина вживатиме заходів [...], включно з санкціями для обмеження російського енергетичного експорту до Європи, включаючи газ, та/або в інших економічно важливих секторах», — зазначено також в американсько-німецькій декларації.

Американське видання «Bloomberg» писало, що саме США змусили Німеччину зробити жорсткі заяви щодо можливостей «перекрити потік газу через „Північний потік-2“ у разі, якщо Росія спробує чинити надмірний вплив на Україну».

Щодо можливих санкцій, українські експерти також обережні і не розглядають їх як інструмент, на який Україна може повністю поклатися. Подібна думка стосується обіцянок реверсу енергоносіїв: якщо Росія призупинить постачання газу Україні, тоді

транспортування палива до України відбуватиметься з ЄС. Німці також обіцяють взяти участь у модернізації газотранспортних систем України.

Більш реалістичним механізмом зупинки газової експансії Росії є обмеження використання потужності обох трубопроводів «Північного потоку». «Німеччина підкреслює, що вона буде дотримуватися як букви, так і духу Третього енергетичного пакета щодо «Північного потоку-2», — сказано в угоді.

Але ця позиція Берліна в основному була викликана нещодавнім рішенням Суду ЄС. Свого часу в 2016 році Єврокомісія дозволила «Газпрому» збільшити поставки газу через газопровід «ОРАЛ», що з'єднує Північний потік з Німеччиною. У 2019 році на внесок Польщі це рішення було скасоване, а «Газпрому» заборонили використовувати більше 50% пропускної спроможності трубопроводу. Додатково оператор газопроводу зобов'язаний забезпечити доступ третім сторонам до трубопроводу. І власне 15 липня цього року Суд ЄС залишив в силі своє рішення від 2019 року.

Німеччина також пообіцяла «технічну допомогу для інтеграції України до європейської електромережі». Процес вже розпочався, хоча і не без проблем, тому допомога Берліна може його пришвидшити. Це важливо для енергетичної безпеки України, оскільки дозволить отримати незалежність від пострадянської електромережі.

В американсько-німецькій декларації також йдеться про прямі інвестиції в трансформацію української енергетичної системи.

Німеччина зобов'язується створити та управляти Зеленим фондом для України з метою підтримки енергетичного переходу України [йдеться про відмову від вугільної енергетики], енергоефективності та енергетичної безпеки. Німеччина та США намагатимуться сприяти та підтримувати інвестиції у Зелений фонд для України щонайменше на \$1 млрд. Фонд сприятиме використанню відновлюваної енергії; виробленню водню; підвищенню енергоефективності; прискоренню відмови від споживання вугілля.

Але і в цьому питанні можна почути критичні коментарі від України, в їх основі лежать розрахунки про втрати близько 1,5 мільярдів доларів на рік через зупинення транзиту російського газу.

Шанс для України

«Нині цю кризу значно поглиблює відмова від спроб зупинити запуск газогону. Таке рішення створило додаткові політичні, військові та енергетичні загрози для України та Центральної Європи загалом. Водночас воно збільшує можливості Росії чинити деструктивний вплив на безпекову ситуацію в Європі, поглиблює розбіжності між державами-членами НАТО та ЄС», — написано у спільній заяві міністра закордонних справ України Дмитра Кулеби та глави МЗС Польщі Збігнева Рау.

Ніхто не сподівається, що «Північний потік-2» вдасться зупинити після американсько-німецької угоди. Однак це не означає, що Київ чи Варшава, як і інші, повинні мовчати. Американське видання «Politico» навіть писало, що США намагалися тиснути на Київ, щоб він утримався від критики угоди. Однак цього не сталося. І це відкриває нові можливості для України.

Перш за все, мова йде про отримання реальних ширших гарантій безпеки та допомоги. Як вказує «Європейська правда», йдеться про «амбітні завдання», такі як «нова програма оборонної допомоги Україні, та/або зближення з Альянсом, та/або надання Україні перспективи членства в ЄС».

Громадська думка у США та в Німеччині, а також у ширшому значенні на Заході в цілому сприяє цьому. Багато місцевих медіа та експертів критикували Байдену та Меркель за цей крок.

Однак для того, щоб перетворити цю невдачу на успіх, Україні потрібно докласти набагато більше зусиль. Перш за все, потрібні реформи, які покажуть, що Україна готова до подальших змін для інтеграції з Заходом.

Петро АНДРУСЕЧКО,
Київ

У Польщі поблизу міста Радомська (Лодзьке воєводство) 24 липня п'яна водійка протаранила мікроавтобус. В ньому перебувало дев'ять осіб, з них семеро українців. Удар був таким сильним, що машини злетіли в кювети з різних боків дороги. Пасажирів госпіталізували. Один громадянин України внаслідок аварії загинув.

Попередньо, 36-річна водійка легковика, жителька села Гідле, раптово виїхала на зустрічну смугу руху. Тест показав у її крові 4 проміле алкоголю. Консули Посольства України в Польщі виїхали до лікарень, де перебувають українці, і постійно контактують із польськими правоохоронцями.

Шевченківський районний суд зобов'язав Державне бюро розслідувань порушити справу через можливу державну зраду президента Володимира Зеленського та його оточення. Заявники (група осіб) вважають, що Зеленський та оточення ймовірно зрвали спецоперацію із затримання найманців «ПВК Вагнера». 29 липня 2020 року у Мінську затримали 33 російських бойовиків. Білорусь повідомила, що 13 з них точно воювали проти України на боці «ДНР» і «ЛНР». Україна запросила екстрадицію бойовиків, проте Білорусь передала «вагнерівців» Росії. Згодом деякі українські медіа повідомили, що арешт бойовиків у Білорусі був українською спецоперацією. Головний редактор видання «Цензор.нет» Юрій Бутусов написав, що СБУ і ГУР Міноборони виманювали бойовиків в Україну, але голова Офісу президента Андрій Ермак запропонував перенести фінальний етап операції, і вона провалилася — бойовиків заарештували в Білорусі. Схожу інформацію опублікували журналістка Яніна Соколова, видання «Українська правда» і «Дзеркало тижня».

Білий дім запросив президента України Володимира Зеленського на першу зустріч з президентом США Джо Байденом 30 серпня. До цього вони лише спілкувались телефоном. Зеленський повідомляє, що на порядку денному переговорів, насамперед, безпекові питання: протидія російській агресії, погіршення ситуації в Чорноморському регіоні та на Донбасі, деокупація Криму, посилення енергетичної безпеки України та Європи, військова та військово-оборонна взаємодія. Також Україна та США продовжать обговорювати проєкт «Північний потік-2».

Також від зустрічі очікують конкретних угод та спільних проєктів у сферах безпеки й оборони, торгівлі, інвестицій, енергетики, клімату, сільського господарства, інфраструктури та цифрової трансформації.

Білий дім наголошує, що ця зустріч підтвердить підтримку України у питаннях російської війни на Донбасі, а також підтримку у галузі енергетичної безпеки та антикорупційних реформах.

Національний педагогічний університет імені Михайла Драгоманова в Києві звільнив викладачку Євгенію Більченко: виявив у її лекціях мову ненависті. Ще взимку 2021 року вона назвала закон про українську мову «звичайним фашизмом», а Україну — «онкохворою американською колонією». Також викладачка виступала на каналах «ДНР» і їздила на творчі вечори до Москви і Санкт-Петербурга.

Україна здобула дві перші нагороди на літніх Олімпійських іграх. 20-річна дзюдоїстка Дар'я Білодід завоювала «бронзу» у вазі до 48 кг. Також це перша в історії незалежної України нагорода у жіночому дзюдо. Після перемог у стартових схватках над сербкою Міліцою Ніколіч і португалкою Катаріною Кошту, у півфіналі українська дзюдоїстка поступилася титулованій японці Фуноє Тонакі. У сутичці за «бронзу» Білодід здобула перемогу над Широю Рішоні з Ізраїлю.

Фехтувальник Ігор Рейзлін завоював бронзову нагороду на Олімпійських іграх у Токіо. У поєдинку за бронзову медаль Рейзлін переміг італійця Андреа Сантареллі з рахунком 15:12. Пізніше поступився у півфіналі французові Ромейну Каннону. Для України це перша олімпійська нагорода серед чоловіків у фехтуванні шпагою.

На основі повідомлень
підготувала Христина ЗАНИК

РОЗМОВА

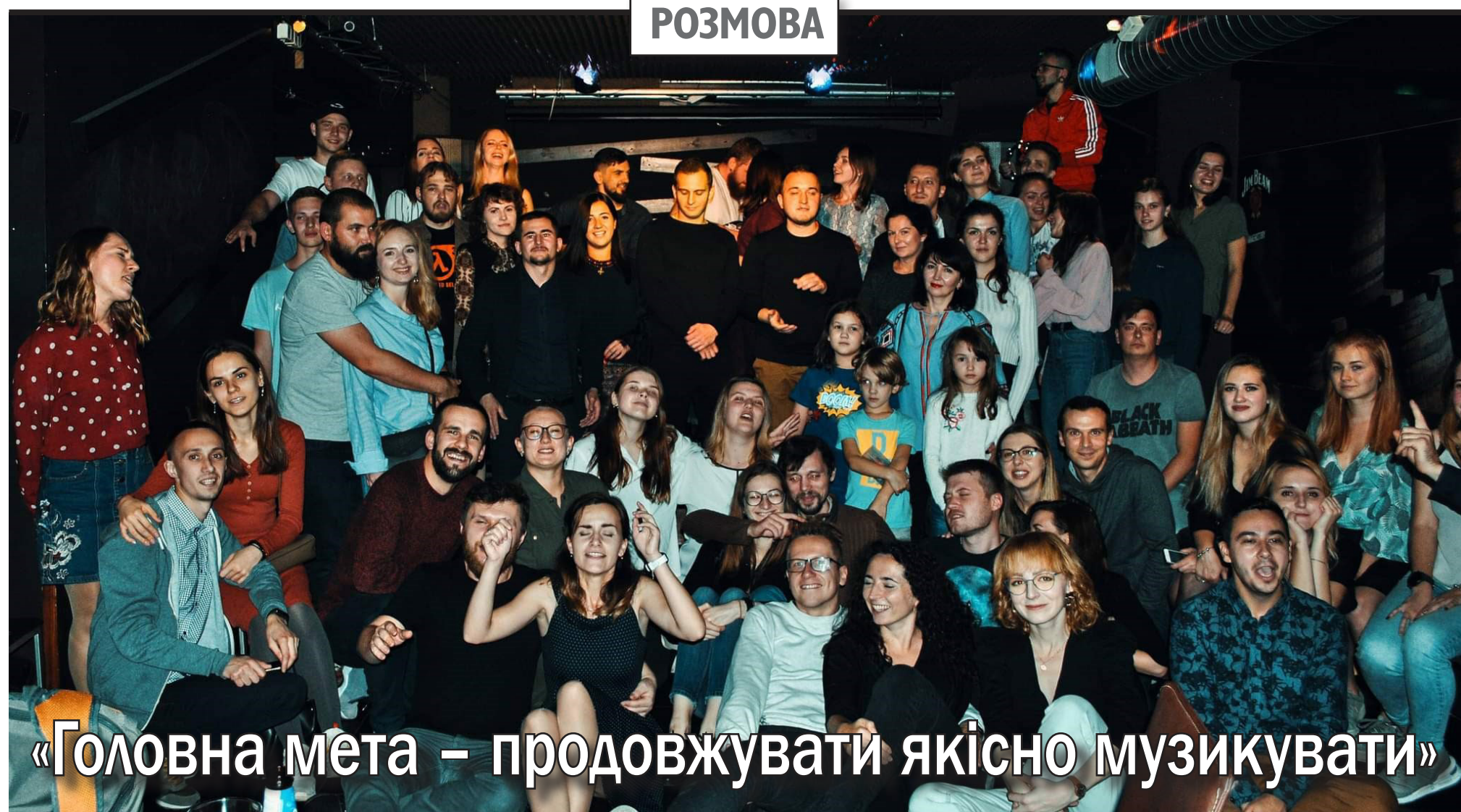

Фото надані Оленою Сидорак

«Головна мета – продовжувати якісно музикувати»

Молоді та креативні. Вони роблять те, що люблять, і це їхній спосіб підтримати Україну. Про те, як у Кракові з'явилася «Creative Group M» та чим вона займається – в розмові з лідеркою групи Оленою Сидорак.

Все почалося три роки тому у Кракові. Кілька молодих хлопців і дівчат з України просто збиралися вечорами у когось на кухні, грали на гітарі і співали українських пісень. З часом людей ставало щораз більше: і тих, хто хотів поспівати, і тих, хто просто приходив послухати. Кухня ставала все меншою і меншою і в якийсь момент не змогла вмістити всіх охочих. Проблему терміново треба було вирішувати. Ідеальною нагодою випробувати новий формат став день народження Оленки Сидорак, ініціативної лідерки групи. Того дня вона вирішила зібрати друзів поспівати і послухати пісень не вдома, а в кав'ярні «Nie lubię poniedziałków». З того часу і місця й почалися краківські вечори української пісні.

Оленко, розкажи, як все почалося.

Кафе було дуже приязне до нас. Раз на місяць в «Nie lubię poniedziałków» проводились відкриті мікрофони. Ми приходили і співали українські пісні. Вирішили, що кому, як не нам, показувати полякам українські пісні? Звідки вони їх ще мають почути? В той період сформувалася група людей, з яких і почалася історія наших вечорів.

Як поляки сприймають ваші виступи?

Поляки в захопленні. Може, звично, то ті, з якими я спілкуюся. Але насправді українська пісня відрізняється від польської, тож їм цікаво слухати. Вони в більшості не розуміють, про що йдеться, хоч ми перед кожною піснею показуємо в двох словах її зміст. Поляки та іноземці слухають мелодику, ритм, як звучить мова в піснях. Часто приходять учні та студенти, які вивчають українську мову,

для них це чудове місце для практики. Тобто постійні наші слухачі – не тільки українці.

У вашій діяльності простежується певна місія...

У певній мірі так. Українську мову, пісні та культуру загалом не знають у світі, якщо українці за кордоном не будуть представляти її в повній красі хоча б для свого оточення. Бо хто, як не ми? До карантину ми разом з друзями навчали охочих української мови. Є така громадська організація «Інститут Сковороди» в Кракові. Вже 5 років вона існує на волонтерських умовах. Після таких уроків запрошували учнів на вечори української пісні, послухати як звучить мова «наживо», спробувати зрозуміти. Також на наших вечорах поляки виступають з українськими піснями. І повірте, коли вони виходять на сцену – це справжній фурор.

Яка ваша мотивація?

Для мене це така своєрідна можливість допомогти своїй країні за кордоном. Можливо теж – знайти своє місце, своїх людей. Я не спеціально виїхала в Польщу, це не було моєю метою. Просто мала можливість вчитися в магістратурі у Кракові, тож я приїхала сюди на навчання. Потім знайшла роботу за фахом, в IT. Та все ж була впевнена, що повернуся додому. Але з часом тут ставало все більше і більше українців, я знаходила все більше друзів, знайомих, почали з'являтися нові хобі. А вже як зустріла свого хлопця-поляка, то шанси на повернення різко зменшилися.

Коли я приїхала до Кракова, в Україні саме почався Майдан. Я за всім спостерігала через інтернет, переживала з відчуттям болю, що нічим не можу допомогти. Чи не єдине, що я реально могла робити – це розказувати про Україну через свою діяльність докладатися до створення позитивного образу українців. Я шукала волонтерство, знайшла «Інститут Сковороди», а потім уже і зорганізувалися вечори української пісні.

Олено, а ти давно співаєш?

Я вчилася в музичній школі, грала на гітарі, але зовсім не співала. І, як час-

„Мені все життя говорили, що я не вмію співати, тому я дуже довго цього не робила.

то це буває після музичної школи, вона настільки набридає, що гітара відійшла на задній план десь на роки п'ять, якщо не більше. Повернулася до гітари тільки після того, як мені подарували укулеле – такий гавайський чотириструнний інструмент. Тоді в мені відродилася любов до музики.

Маєш його тут, граєш під нього українські пісні?

Так. Перший раз я виступила з українською піснею під гавайське укулеле на вечорі української поезії, який організовували мої друзі. Він був присвячений творчості Ліни Костенко. Тоді підготувала дві пісні на слова Ліни Костенко, дуже люблю її твори.

Які пісні співаєш?

Мені все життя говорили, що я не вмію співати, тому я дуже довго цього не робила. Але потім потрошки почала... Є такі, які я дійсно не можу виконувати, бо складні для мене. Але є такі, які мені пасують. Люблю грати і співати пісні, котрі всі знають і підспівують. А ще якісь нікому невідомі, цим самим відкривати для людей нові музичні перли.

З хлопцем познайомилися теж під час вечорів пісні?

Ні, він з самого початку допомагає в організації вечорів. А ще він співає з нами українські пісні. До речі, в нього дуже круто виходить.

Можна назвати тебе головною організаторкою?

У нас велика команда. Я більше люблю казати, що я – ідейниця та менеджерка. За технічну частину відповідають Дастін та Іван, які теж активно виступають, а ще величезна кількість талановитих дівчат та хлопців, які співають та грають на різних інструментах, і без яких, насправді, вечорів би не було. Ми всі творимо групу митців «Creative Group M». До речі, можете знайти нас на фейсбуці, там ми виставляємо фото, відео та всю інформацію про наші події.

Як часто відбувалися ваші вечори?

До карантину – раз на два місяці, плануємо відновлювати цю традицію.

Як виглядає процес підготовки?

Ми оголошуємо дату вечора, запрошуємо взяти участь знайомих, ми також відкриті для нових людей. Є хтось, хто тільки грає, а хтось тільки співає – таких людей треба звести. Ось «Creative Group M» – це такий собі клей (*сміється, – авт.*). Вони пишуть, що хочуть виступити, а ми їм в цьому допомагаємо, в результаті можуть виходити дуети, квартети і тд. Зараз у нас задіяні фортепіано, гітара, баян, укулеле, контрабас, бас-гітара, флейта, скрипка, ударні. Людей вже так багато, що всі разом не можуть виступати, треба ділити їх на групи. В концерті перед карантином брало участь 30 людей, а глядачів – понад 100. І все одно була атмосфера «посиденьок на кухні» – тепла, затишна, дружня.

Який рівень виконавців?

Різний. Є дівчата та хлопці, які співають або грають просто неймовірно. Є початківці, які тільки пробують. Мають, наприклад, гарний голос, але не володіють ним, бо ще не мають досвіду. От ми їм допомагаємо його випрацювати. «Creative Group M» – це не звичайна музична група, в якій кожен грає на своєму інструменті і крапка.

ГРОМАДА

— Ні, є люди, які можуть одну пісню грати на гітарі, другу на баяні, третю тільки співати, а ще іншу підстукати на кахоні. І так більшість.

Тобто тепер вже сформувалася певна стабільна група?

Так, є такий кістяк, на який можна покластися. Я знаю, що вони точно будуть, точно прекрасно заграють і заспівають. До таких людей теж можна сміливо долучати новеньких, і не сумніватися, адже вийде щось чудове. Звичайно, ми — не вчителі, і не вчимо їх як грати чи співати. Можемо тільки підказати: ось ця пісня тобі пасує, ця не пасує, допомогти порадою. Стараємося, щоб всі виконавці були задоволені. І глядачі теж. Для багатьох з них ці концерти — контакт з Україною, якого бракує.

Зазвичай ви присвячували вечори до якогось свята?

Це хороший метод створити невідкладний дедлайн. Не може бути відмовок, що щось не встигаєш, бо свято не пересунеш. Так ми робили вечори до Дня вишиванки, Дня Незалежності, на Андрія, до дня народження Кузьми Скрябіна (то був, до речі, дуже душевний концерт, всі плакали). Бармен був приємно вражений, казав, що це не українцям треба такі вечори робити, щоб об'єднуватися, а полякам, що їм треба у нас навчитися.

Це йому вдалося. Проблема українців — в розділеності.

Рівно на 2 групи — прозахідна і проросійська. Але що мене тішить: часто приходять до нас російськомовні українці, які, дякуючи нам, відкривають для себе українські пісні. Кажуть, що не чули їх раніше. Потім вишукують ті пісні в інтернеті, а далі ютуб підкидає їм інші українські пісні, і так непомітно проривається російська бульбашка, в якій вони живуть. Це просто правильна реклама. Вони співають з нами українські пісні, з часом переходять на українську. Це відбувається автоматично, бо вони у відповідному середовищі. Люблю такі історії до сліз...

Ваші концерти безкоштовні для глядачів?

Напевно, останнє, що би я хотіла робити з цими вечорами, — це брати гроші. Хоча на наші концерти дуже часто приходять люди і питаються: чому вечори безкоштовні, адже ви робите серйозний продукт.

Скриньку на добровільні внески...

Це єдиний варіант, що я допускаю. Хто бажає, хоче підтримати — будь ласка. Але українські вечори мають бути доступні для кожного: для студентів, для заробітчан, для тимчасово безробітних, для всіх.

Чи набула «Creative Group M» якогось формального статусу?

Ще ні, не було такої потреби. Чим менше бюрократії — тим більше творчості.

Чи плануєте щось змінювати зараз, після карантину?

За три роки наші вечори вже вийшли на певний рівень: ми підняли планку і мусимо її тримати. Можливо, змінимо формат: окремо концерт, окремо — відкритий мікрофон. Але головна мета — продовжувати якісно музикувати. А ще, по секрету скажу, що ми з «Creative Group M» готуємо новий проєкт українського театру в Кракові. Надіюся, скоро запрошу вас на прем'єру. ■

Світлана ЛАГУЗ

«Гілочка» з Черемхи

Магічна купальська ніч на Підляшші

У Дубичах-Церковних 17 липня відбувся ювілейний 25-й фестиваль «На Івана, на Купала». Водосховище в урочищі Бахмати знову стало місцем презентації української культури.

«На Івана, на Купала» — це найбільш велелюдний фестиваль, організований уже впродовж чверть століття Союзом українців Підляшшя. Минулого року, коли почалася пандемія коронавірусу, організатори були змушені провести скромніший купальський захід над річкою Нарвою. Проте в цьому році, на ювілейне 25-те дійство, вдалося повернутися до Дубичів-Церковних, де святкування «На Івана, на Купала» має свою довголітню традицію та особливий клімат. «Найбільш магічна ніч Купали в регіоні», «Захід дуже містичного характеру» — писала зразу після події локальна преса.

«Попри погоду і пандемічну ситуацію стараємося продовжити традицію і організуємо це свято, — зазначив координатор заходу, д-р Андрій Артем'юк, заступник голови СУП. — Основна його ціль — це зберегти нашу пісенну і культурну традицію, нашу ідентичність. Це одна з найбільших подій на Підляшші, яка цьому допомагає».

Фестивалеві не сприяли як пандемічні обмеження, що значно ускладнювали його організацію, але й також погода.

«Вже дехто жартує, що традицією нашого свята є дощ, хоча не завжди так було, — додавав Андрій Артем'юк. — Ну, що ж, це свято вогню і води, тому й саме без води не може відбутися наша подія».

Дощ не злякав учасників купальських святкувань та ансамблів, які з оптимізмом готувалися до виступів.

«Тепер така дощова погода, але думаю, што сонечко вигляне коли ми будем співати», — висловила сподівання перед входом на сцену Валентина Томчук з фольклорного колективу «Родина» з Дуб'яжина. Іван Томчук додавав: «Розженемо хмари, як заспіваємо».

Дійсно, хмари розійшлися та «На Івана, на Купала» почало з'їжджатися шоразу більше прихильників української культури.

На сцені виступали в основному ансамблі, які діють при Союзі українців Підляшшя, а також інші колективи з регіону, що мають у своєму репертуарі українські пісні і танці. Була традиційна «необроблена» народна пісня, палкі танці, опрацьований фольклор та естрадний репертуар. Музичним акцентом із культурно близького українського Полісся став виступ Алли і Юрія Ковальчуків, визначних співаків з фольклорного гурту «Горина» з Рівного.

«На Купалу та на інші фестивалі приїжджаємо дуже багато років, — підкреслила Алла Ковальчук. — Коли брати всі роки, то я вже їжджу на Підляшшя 23-й рік. Дуже приємно, коли йдеш вулицею і бачиш дуже багато знайомих. У нас уже стільки друзів тут, що складається враження, ніби потрапляєш до себе додому».

Впродовж багатьох років елементом заходу є «Купальський ярмарок», на якому можна придбати вироби народного рукоділля, в основному українського, хоча не лише, бо на Бахматах

можна спробувати навіть татарської кухні.

У цьому році свої страви пропонували, між іншими, жінки з Сільського гуртка господинь із Дубичів-Церковних.

«Ми зачали три літа тому, але коронавірус нам перервав і знов будемо зачинати од нова, — сказала Ніна Чиквин. — Як було можна, то руок часу робили всякі імпрези. Тепер знов починаємо і плянуємо мнуого всього. Тут пропонуємо булочки, хліб із шмальцом і квашаним гурочком, кобаску з гріля».

«На Івана, на Купала» нав'язує у своїй програмі до купальських обрядів, які, на жаль, на Підляшші не збереглися. Зараз навіть найстаріше покоління, народжене у 1920-х, зарікається, що «тут ніякого Купали не було». Однак фольклорні записи свідчать, що як традиції, так і купальські пісні побутували серед україномовних підляшан, але це все дуже давно відійшло у небуття. Тому й при реконструкції купальських обрядів організатори беруть за зразок звичаї, які вціліли на культурно спорідненому рівненському Поліссі. Проте цивілізаційні перемиїни доводять до того, що також у поліських селах вони пропадають.

«На жаль, у нас ця традиція також відходить, — додала Алла Ковальчук. — Ще тільки в селах більш віддалених від цивілізації старші люди, хто ще дужає, збираються на вигонок. Кладуть невеличке вогнище і співають обрядових пісень. Молодь також збирається, але в цьому поколінні купальське святкування переходить у дійство більш теперішнє — з гуляннями, сучасною музикою. На жаль, на селах молодь не дуже хоче обрядовості знати, бо ж «ми це бабське співати не будем». Я працюю в місті, маю дитячий колектив. Виходить, що традиція сама переходить у місто. Слава Богу, є хороші керівники, які стараються зберегти і передати з покоління в покоління ці традиції».

Купала — свято молоді, тому й саме молодь була основними акторами найбільш мальовничого елементу заходу, тобто обряду стрибання через вогонь та пускання вінків на воду. Кожного року на Бахматах дівчата і хлопці з молодіжних колективів презентують глядачам театралізоване дійство, засноване на купальських ритуалах.

«На Івана, на Купала» притягає молоді публіку ще одним елементом — нічною фольк-роковою забавою до самого ранку. Цього року під час молодіжного концерту заграли «Гойраки» з Більська-Підляського та «The Ukrainian Folk» з Гурова-Ілавцеького. На жаль, не зміг доїхати «Luiku» з Києва — з огляду на санітарні обмеження, пов'язані з пандемією.

Цьогорічний фестиваль показав, що навіть у складний час можна провести захід, який спрямований до широкомасштабної публіки. Велика кількість хороших фотографій після заходу на профілях багатьох осіб у фейсбуці та схвальні коментарі в локальній пресі — це доказ, що «На Івана, на Купала» зберегло свій рівень та атмосферу. Слід мати надію, що через рік ні пандемія, ні дощ не стане перешкодою, та на Бахмати знову завітають ансамблі з України та окрім того — набагато більше людей з усієї Польщі захоче взяти участь у цьому винятковому заході. ■

Людмила ЛАБОВИЧ
Фото авторки статті

«Мікрон» з Білостока

Великы невеликы люде

Не знам ци годите ся з тым, што-м в наголовку запер. Не думайте си, же бесідувати буду о людях малого росту, котры на свѣті великы діла творили, о хоц бы о таких як Наполеон Бонапарте, Адольф Гітлер, ци хоц бы и Володимир Іліч Ленін. Заперечити не можу, же и таких люди мам на думці, але гнеска буде головні о звыклых, котры нигда не трафлят на карты історії людства. Хочу оповісти вам о таких, котрым нееден человек (маючи ся за великого) ниякой шаны оддати бы не хотіл.

Продовження з 30 числа «НС»

Стрыко шевцювали, адже двері до нашой хыжы ся не заперали, люде фурт приносили черевікы до реперации. Кед недуже были знищены, то вечерами дома їх направляли, але кед треба было на даку машину мешты взяти, брали їх до свого варштату в місті. Они хоц што знали зробити, коня тіж потрафили підкути, шевскы знарядя мали в єдні скриночці, а до чышыня кінского копыта и прибывання підковы — в менші. Были барз добрым человеком. Были глухы и німы, але мої родиче задбали, жебы до школы їх післати, там навчили ся миговой бесіды и шевского фаху. В місті тіж, кед дахто свої улюблены черевікы до закладу принюс, то хотіл, жебы мої стрыко їх направляли.

Стрыко німы были, але неедного потішыты потрафили, и то не лем своим барз добром роботом. Мої мама не раз оповідали як то їх потішали, кед зо шпыталя приїхали з новонародженом мойом сестром. Скорше вышиткы бесідували, же буду мал брата, а ту вказало ся, же мам сестру. Стрыко повіли, же то добрі, же дівка, буде гратя мыла, дома помагала, прятала и підлогу замітала. Мама не раз з того ся сьміяли.

Люде «Німого» шанували. Найбарже болит, кед блискы того не роблят. З оповідань родичів знам, же маленький німий Андрийко дуже перешол. **Стрыко были півсиротом**, їхньої мамі (друга жена мого діда) скоро ся гмерло, а мачоха як то мачоха, не лем в байках не єст добром матірью. Не мала легкой руки для глухо-німого хлопчыска. Андрийко барз добрі си радили, бо барз спритний был з нього хлопчыше. Кед лем віділ, же мачоха ся сердит, зразу з хыжы прибувал ся спрятати, а кед не повело ся му з втечом, ховал ся під шыроку посьціл. Ліз аж під сыңину, жебы мачоха не могла го руком дістати. Завзятым человеком была

и так легко нигда ся не здавала, кутачом прибувала го з крывкы вытягнути. Кед кутач ногу його нашол, Андрийко сідил тыхо як труся, хоц боліло. Бабеичал (и то найголосніше як лем потрафил), кед кутач за ногу постелі загачыл. Мачоха тягла товды з цілою силы, думала, же зараз ій ся Андрийка вытягне и врешті зліст свою на нього буде могла выляти. Він товды плечами сперал ся о сыңину и з цілою дітинячою силы посьціль тримал. Не раз з посьцільом так «танцювали», кед спритний хлопчыше вздріл, же двері ништо не пильнує, з крывкы як з катапульти вылітувал. Вертал аж вечером, коли дома вышиткы юж в постелях лежали, товды зліст ся юж на гет по мачошыных кісьцьох розышла. Но штож, мого діда, а стрыкового няня, медже живыма юж не стало, адже не было кому затримати розсерженою мачошыной руки.

Кед няню на свою газдівку пішли, то стрыко Андрий з нима. З нами спокійні си юж жили. Аджі для мачохы не был злым человеком. Не памятам, жебы даколи стрыко нарікали, все радісны были. Барз любили коні, нигда не пішли спати, жебы не заздріти на них, справдити ци за драбином дашто маю, ци воды ім не треба або ци постеліня не згреблі, виходячы — оброку ім все сыпли. Стрыко были живым доказом того, же справді: *Паньске око коня тучит*.

Стрыко Андрий згынули на переході для пішых, вертали з роботи, были юж блиско двірця. Міліція скоро заперла справу, бо стрыко лежали 50 метрів за пішым переходом. **«Німий» был добрым человеком не лем в моїх очах**. По похороні до нашой хыжы приїхал человек, котрий знал стрыка и віділ їхню смерт. Бесідувал, же єдно авто затримало ся перед переходом для пішых и люде почали юж на другу страну переходити, стрыко ишли першы (не хтіли запізнити на автобус). Доміл приїхали

по кількох днях в труні, бо тягарове авто гнало як фрас и мого стрыка на масці 50 метрів несло. Чужий человек подал персоналя керовцы и його адрес (РОДО товды не діяло) и обіцял, же в суді буде сьвідчыл, але мама на міліцію з тым не пішли. Узнали, же гарешт не верне жытя стрыкови, а они знали як там єст, іздили прецін на Монтелюпіх на виджыня з уйком Васильом. Пачкы з ідлом ім завозили, бо кепско їх там кормили. Поїхали до того водія и повіли, же знають правду, же маю вирогідного сьвідка, але до влады з тым не підут, бо малы діти має. Попросили лем, жебы осторожніше іздил, люди най возит лем в шоферці, а на маску юж никого най не бере.

Пан Грицьо церківник

Хочу лем єдного человека ищы згадати, не знам го з назвиска, знам лем його імено. Пан Грицьо были церківником лігницкой греко-католицкой парохі. Хыбаль Лемком были або ніт, знам їх лем з церкви. Любили повторяти, же Богу лем єдна річ ся невдала, человекави перше дал молодіст, а аж пак мудріст. Нам служащым здавало ся, же богохулят, но бо в Сьвятім Письмі таке прецін стоїт, же вышитко, што Бог сотворил, все вдале было. Гнеска барз добрі знам, же пан Грицьо ничым Бога не ображали, повтаряли того часто, жебы нас дачого навчыти. В тот спосіб барз деликатні звертали увагу, же дашто зьлі робиме. Адже старенькій церківник Грицьо товды ничым Бога не ображали, не богохулили, сесе бесідуячы признавали ся до своїх блудів, а нас на крашых хотіли вирізбыти. Жалую, же-м си Грицьовой мудрости до серця не взял и не голубил єй, кед был на то найодповіднійший час. Штож, в молодім жытю неедно-м зробыл не так якбы ся належало, бо мудрости бра-

кло. Нееден старший человек плює сой в бороду, же вышиткых справ за молоду занедбаных гнешнім знаньом не годни сме направити. Кед за молодых років мал бы гнешні розум, горы бы перевертал, но и на старіст зрыхтувал бы ся як належыт, жебы в кісьцьох и в хырбеті не стрикало так як стрикат.

Знати не штука, штукаом єст зо знаня користати

Неедна мудріст записана єст аджі в Письмі Сьвятім, но и што з того, кед человек того, што од тісячы років там стоїт, як не шанувал, так не шанує. Нееден з нас жые, так якбы был пупком сьвіта, якбы сьвіта поза собом не віділ, або якбы вышиткы мали лем йому служыти. Жаден человек не повинен жыти лем для себе, прецін жебы нове жытя створити, згідных мусит быти двое люди, а кед хоц двое єст згідных, вышитком обік жыючым лекше жыти. Жаден человек на самоті не выжыє, каждый з нас має маму и няня, часом братів и сестры, пак одходить и вяже ся з іншим человеком и так діє ся з рода в рід. Человек фурт и все жые з іншыма людмы, добрі єст кед згідні. Знаме, же як си постелиме, так будеме спати, але памятайме, же часом мусиме дашто зробити не лем для себе, але и для іншых. **Памятайме не лем о тых, котры жыют поруч, гнеска кладеме угольний камін «хыжы» наших внуків**. Так не од гнеска єст, же іншы люде Богу ниву орют, іншы боронити будут, но и чысто іншы шмарят нове зерно в землю през нас зрыхтувану. Урожай жнив наступных поколінь залежыт од якости нашой праці, адже працойме, каждый найліпше як лем може и потрафит. Працойме и спокійні ждийме стрічы з Ісусом Христом, ништо з нас не зна коли вдруге на землю приде судити живых и мертвых. Кед того-м чул, все думал єм, же міром посьліднього поділу буде туземне жытя, але днес зродила ся в гомі інша мысль. Прецін Ісус Христос живых люди назвал гробами побіленыма, адже на землі за жытя можна быти мертвым. Бог жадного поділу не буде чынити, мы сами ся поділиме, каждый дістане того, на што заслужыл. Станеме там, де будеме могли станути, з уцями або з козлами. ■

Борис ЛЕМКІВСКИЙ

Наймоладші на «Ватрі» в Ждині

Авторка фото – Кася Ковмар-Мацинська

Історія

Село і шабля Дрогойовських

Дрогоїв розташований у північній частині Перемиського повіту, неподалік автошляху до Ярослава. Це вже Засяння, тобто терени на лівому, західному, березі Сяну, в цьому селі українці ще однак рішуче переважали. Для прикладу, за австрійським переписом 1900 року, проживало тут 593 греко-католиків, 31 ізраїльтянин та 20 римо-католиків. У тодішній статистиці не було категорії «національність», а лише «мова товариського спілкування» – у Дрогоєві для 634 осіб була нею українська, для 19-ти – польська.

Друга особливість тодішнього часу – майже кожна галицька сільська гміна поділялася на «громаду мужицьку» (нім. Ortsgemeinde) та «обшар двірський» (Gutsgebiet), отже поміщицьку власність, назагал з фільварком, часто справді з двором власника (у тому часі не обов'язково вже шляхтича, адже «гербовні», які не вміли поради собі без панщини, продавали свій маєток або просто його трапили за борги). У тодішніх польськомовних публікаціях вживалися ще й назви «własność mniejsza» та «własność większa», що у випадку Дрогоєва можна розуміти буквально, адже власністю селян було 368 гектарів, двору – 432. «У дворі» проживало 32 римо-католиків, 28 греко-католиків, 23 ізраїльтян; з них 49 користувалося польською мовою, 30 – українською, 4 особи – «іншою».

Початки поміщицького двору у Дрогоєві пов'язані з боярською родиною, яка від свого «гнізда» прийняла прізвище Дрогойовських та користувалася гербом Корчак («на червоному полі три срібні вруби»), типовим для руських родів, які у XV столітті, після інкорпорації «Руської землі» (Галицького князівства) до складу Корони Польського королівства і утворення Руського воєводства отримали статус «зем'ян-шляхтичів». Ці ж шляхтичі Дрогойовські дуже швидко придбали своєрідний «партійний квиток», яким тоді було перехреснення у латинську віру та незабаром з'явилися серед них навіть римо-католицькі єпископи. Все ж Дрогойовські встигли записатися також в українську історію, адже перший відомий з документів представник роду – це православний владики Атаназій, який очолював перемиську кафедр у першій половині XV століття. На жаль, інформації про нього майже немає, хоч друкована як манускрипт «Kronika Drohojowskich», яку «на основі архівних досліджень опрацював Ян граф Дрогойовський» (Краків, 1904), вміщає його портрет, звісно – уявний, намальований у XVII або XVIII столітті та з латиномовним описом зображеної особи. Цінною культурною пам'яткою є також «сармацька» карабеля (тип шаблі, – *ред.*) з книжним руським написом «Суди Господи обидишся мя [які кривдять мене]; побори борющія мя; прийми оружје и щитъ, и востани в помощь о мнѣ», яка зберігалася в роді Дрогойовських – її фотографія також була надрукована у «Хроніці».

Звісно, Дрогойовські, хоч і «латиняни», зберігали обов'язок ктитинства (опіки) над «грецькою» церквою Покрови Пресвятої Богородиці, в якій молилися їхні піддані, від кінця XVII століття вже, без всякого сумніву, уніяти, отже також католики. Тут варто ще згадати, що у Дрогоєві деякий час існувала невелика чернеча резиденція, зв'язана з монастирем у Перемишлі (в різний час такі резиденції існували в Брилинцях, Дусівцях, Корівниках, Наклі і Пикуличах, але збереглися про це тільки фрагментарні відомості). В історії записався також уродженець Дрогоєва Ієромолай Оропкевич (світське ім'я – Іван), у 1754-1776 роках – чернець у василіянських

▲ Церква Покрови Пресвятої Богородиці після відбудови у 1927 році

монастирях у Добромилі, Гощі, Львові, Замості, Почаєві, Жовкві та Піддубцях. Народився він у 1731 році, а його батьком був «раб Божий Стефан Воропкович з Драгаєва», що займався копіюванням книг – між іншим з-під його руки «во граді Ярославі, при храмі Богоявлення Господа» у 1725-1730 рр. вийшла «книга глаголаема Ірмолай».

Внаслідок т.зв. йосифінської регуляції парафіяльної мережі Дрогоїв став центром «збірної» парафії, якій підпорядковано церкви у сусідніх селах – Гнатковичі, Заболотці (з присілкою Замосці) і Трійчиці (можливо, що назва села від тутешньої церкви Пресвятої Трійці). Спочатку всі чотири храми були дерев'яні, однак 1906 р. у Дрогоєві освячено нову муровану парафіяльну церкву. Попередня церква не була ще, видно, дуже стара й бруси з неї були використані як будівельний матеріал для громадської споруди, в якій розмісти-

лися читальня «Посвіти», крамниця «Сільського господаря», а навіть школа з помешканням для вчителя.

Як згадував дрогоївець Антін Підгурський (1921 р.н.), величезну заслугу у культурному розвитку села мав о. Андрій Борисевич, який службу у Дрогоєві почав 1893 року: «Він підняв людей на боротьбу з пияцтвом, а п'яниць примушував прилюдно у церкві давати обітницю покінчити вживати алкогольні напої. Наслідком такої акції була ліквідація корчм, місць торгівлі горілкою, а їхні власники залишили село. На запрошення о. декана приїхав з Перемишля перший директор української гімназії Григорій Цеглинський, який балотувався послом до віденського парламенту. У своєму зверненні до зібраних парафіян підкреслював потребу відстоювання політичних, освітніх і економічних прав українців». Активність на культурному і суспільному полі проявляла вся парафія – напередодні Першої світової війни читальні «Просвіти», ланки «Січі» та гуртки «Сільського господаря» діяли у всіх чотирьох селах. У Дрогоєві та Гнатковичах існували народні школи з українською мовою навчання, польською мовою навчали у Заболотцях (у 1920-х школа стала утративістично – двомовною; була також відкрита польськомовна школа в Замостцях).

Найвідомішим уродженцем Дрогоєва тамтого часу був громадський діяч і учитель Василь Чумер (1882-1963), хоч місцем його активності було не рідне село, але Канада, куди виїхав 1903 року. У Канаді був організатором Товариства Піонерів у Альберті. Згодом описав це все у книжці «Спомини про переживання перших українських переселенців у Канаді», яка 1942 року вийшла друком у Едмонтоні (у 1981 році була перевидана англійською мовою). Невідома на той час доля 18-річного гімназиста-півсироти Михайла Пашулі, який у 1906 році послав Івану Франкові свої вірші для оцінки.

Перша світова війна завдала Дрогоєву величезної шкоди – під час боїв у травні 1915 року згоріли майже всі житлові будинки, зруйнована була також церква. Це ж саме сталося з філіяльними храмами у Гнатковичах і Трійчицях, які погоріли, вціліла лише церква в Заболотцях (1900 року будови), але також була пошкоджена. Найшвидше, у 1916 році, відбудовано церкву в Гнатковичах, відтак у Трійчицях (1926) – обидві дерев'яні. У 1927 році закінчено відбудову церкви у Дрогоєві.

▲ Весілля у Дрогоєві. Поряд з молодятами – парох, о. Андрій Борисевич
Фото з шухляди Романа Дзьобана

Зміни відбулися також в громадському житті. У 1924 році діяльність «Січей» була польською владою заборонена, отже, в селах дрогоєвської парафії залишилися тільки читальні «Просвіти» та гуртки «Сільського господаря». У Дрогоєві почала діяти також ланка «Рідної школи», а недовго до початку Другої світової війни організовано молодіжну «Маслосоюз», для якої збудовано двоповерховий мурований будинок (перенесено сюди також крамницю «Сільського господаря»). У 1920-х роках відбулася також ліквідація «дворів» у Дрогоєві та інших селах, при чому розparcelьовані ґрунти були розпродані перш за все колоністам з центральної Польщі. Саме таким способом виникли нові села – Орли (сьогодні гмінний центр) та Вацлавичі, у яких українські мешканці, в кількості біля 100 осіб (на біля 500 римо-католиків), були паствою дрогоєвського пароху.

Кінцем існування українського Дрогоєва була весна 1945 року, коли практично всі місцеві українці виїхали «за лінію Керзона» – разом зі своїм парохом, який від 1924 року був також радимнянським деканом. Як пише про це о. Богдан Прах: «З Радимнянського деканату один священник, о. Іван Черкавський з містечка Радимно, виїхав на Захід. Дев'ять парафій деканату із 15-ти навесні 1945 року, внаслідок терору з боку польського підпілля, а зокрема кривавої пацифікації українців у с. Малковичі (18.IV.1945), було повністю виселено в УРСР: Дрогоїв, Журавиця (дочірні Бушковичі і Бушковички – в жовтні 1945), Заміхів, Малковичі, Мацьковичі, Острів, Радимно, Святе, Уйковичі». Після цього в Дрогоєві залишилася вже тільки дрібка українців – у квітні 1947 розвідувальна група Польського війська виявила, що «село заселене репатріантами з-за Бугу, налічує бл. 130 родин, в тому числі 5 родин сталих мешканців (поляки) і 5 змішаних родин, які ухилилися від виселення до СРСР у 1945 р. Усталено прізвища осіб для переселення: Стриховський Прокіп, Інґлът Ян, Чумер Йосип, Конєфка Лев, Німець Ганна, Пашуля Ганна». У середині наступного місяця виселено звідси на Повернуті території 11 осіб.

З усіх чотирьох храмів парафії вціліла лише парафіяльна церква у Дрогоєві – зараз це римо-католицький костел Матері Божої Ченстоховської, що дуже символічне, адже у Ченстохову ікона потрапила з руського храму. А загал українців, які народилися у Дрогоєві, та їхніх нащадків, живе в Україні. На сторінки «Енциклопедії Сучасної України» потрапив проф. Йосип Берко (нар. 1938 р.), ботанік, працівник Інституту ботаніки Академії наук, відтак Львівської академії ветеринарної медицини (у 1994-2003 рр. проректор із питань виховання, національного і духовного відродження). У 1936 році в Дрогоєві народилася також Марія Войтович, дружина правозахисника, співа-засновника Української Гельсінської спілки Івана Геля (1937-2011), яка з со-ветського карного табору вивезла його потаємно написану книжку «Грані культури» (вийшла 1984 р. в Лондоні), депутат Львівської міської ради першого демократичного скликання.

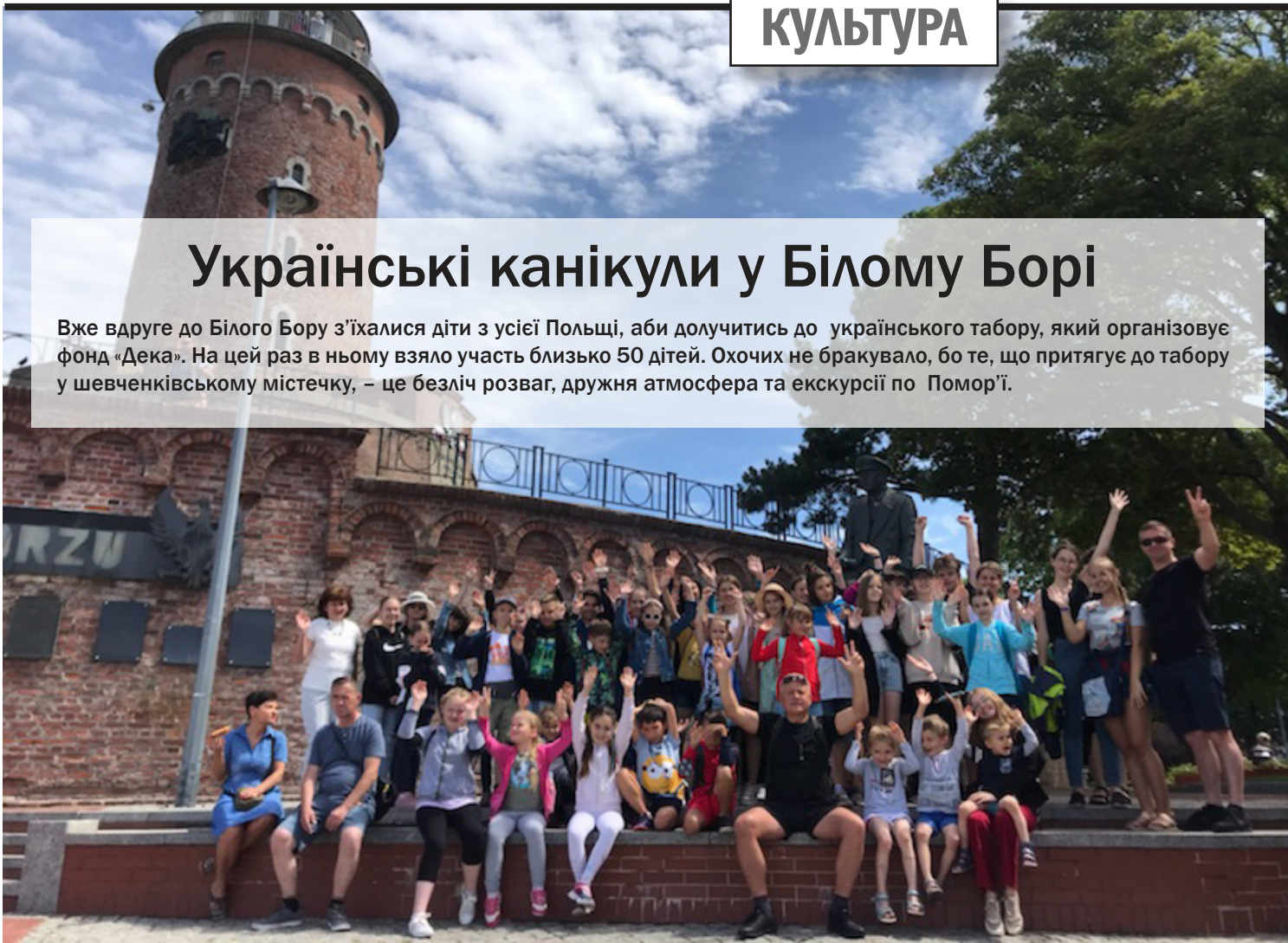
Дрогоїв належить до числа сіл, що хоч немає в них зараз особливо цінних культурних пам'яток, то однак мають свою історію цікаву для українців. Отже, не повинні для нас асоціюватися лише зі «шляхетною панянкою Дрогойовською», яку в одній зі своїх повістей змалював Генрик Сенкевич. ■

Юрій ГАВРИЛЮК

КУЛЬТУРА

Українські канікули у Білому Борі

Вже вдруге до Білого Бору з'їхалися діти з усієї Польщі, аби долучитись до українського табору, який організовує фонд «Дека». На цей раз в ньому взяло участь близько 50 дітей. Охочих не бракувало, бо те, що притягує до табору у шевченківському містечку, – це безліч розваг, дружня атмосфера та екскурсії по Помор'ї.

▲ Учасники табору під час поїздки до Колобжеґу

– Тут дуже файно – ми постійно щось робимо. Сьогодні відвідували бункери, ходили по лісі й дивилися на качок. Тут близько до озера, спортивного майданчика («Orlik»), де граємо в м'яча та різні ігри. У Білому Борі ми не нудьгуємо, – каже Ігор Королівський зі Щеціна.

– Тут займаємося спортом, граємо у різні гри, гуляємо Білим Бором, відвідуємо цікаві місця та міста, ходимо над озеро. У білобірському таборі ми беремо участь вже вдруге – перераховують брати Матеуш та Микола Брили з Кошаліна. А це далеко не всі активності.

Ідея організування таборів саме у Білому Борі з'явилась кілька років тому, коли фонд «Дека» почав керувати шевченківською Початковою школою. Це один з елементів інтеграції українських дітей з усієї Польщі. Перший табір організовано ще до пандемії три роки тому – тоді у ньому взяло участь 15 дітей, а у цьому році вже 37 з цілої Польщі, а ще близько 10 дітей з самого Білого Бору. З року в рік табір розростається і користується все більшим зацікавленням. Тому на його завершення прийнято рішення, аби у Білому Борі ще цього року організувати зимовий табір, а потім знову літній.

– Програма табору дуже багата. Діти кожного дня беруть участь у спортивних заняттях, співають українських пісень, яких навчає професійна диригентка Юстина Москалик, беруть участь у екс-

курсіях до Дарлова, Колобжеґу чи Ямна. Але це не все. Білий Бір відомий чудовими краєвидами, озером, місцями, де вирощують коней, й ми всі ці місця відвідуємо. Діти справді не мають коли нудьгувати, – каже Роман Білас, голова фонду «Дека», організатор табору. Він переконаний, що за рік зацікавлення табором буде ще більше, оскільки справді відчувається задоволення дітей.

– Попри те, що я живу в Білому Борі, вирішила взяти участь у таборі й мені тут дуже цікаво. Насамперед мені подобаються заняття з навчання українського співу та різні екскурсії. Крім того, я тут познайомилася з дітьми з усієї Польщі й впевнена, що будемо підтримувати знайомства, – каже Аня Голак з Білого Бору, яка навчається у шевченківській Початковій школі. Натомість Юлія Філь до Білого Бору приїхала зі Щеціна і у таборі вона бере участь вже вдруге.

– Мені табір дуже подобається. Наприклад, вчора ми відпочивали на педальних човнах (катамаранах, – *ред.*), купалися в озері, гралися у волейбол, – розповідає Юлія. Дівчинка зараз навчатиметься у восьмому класі й задумується, чи не приїхати до Білого Бору до ліцею. Тим більше, що у місті живуть її бабуся та дід. У Білому Борі сподобалося також Амелії Зибик з Гжицька та Магді Білас з Ельблонґа.

– Тут дуже приємна атмосфера та багато занять, які не дозволяють нам нудьгувати. Ми заприятелювали з багатьма товаришками, – кажуть Амелія та Магда. Всі мої співрозмовники живуть у містах, де навчаються української мови у пунктах навчання, а Магда після канікул планує вчитися в українському ліцеї у Гурові-Ілавецькому.

Деякі діти взяли участь у таборі вже вдруге. Це говорить про добру атмосферу. Хоча Білий Бір – це невеличке містечко, але організаторам залежить на тому, аби саме на базі шевченківської Початкової школи та ліцею будувати престиж табору, адже це популяризація українських шкіл. Можливо, декому настільки сподобається у містечку, що захоче тут навчатися, так як Юлія. Або як Магда вирішить поступити в український ліцей у Гурові-Ілавецькому. Білий Бір притягує теж доброю інфраструктурою – тут український гуртожиток, де діти проживають, спортивний та тренажерний зали, у якому учасники табору можуть займатися, а неподалік – спортивний майданчик та озеро. Все це дозволяє активно проводити час, а під час пандемії це неабияка користь. У Білому Борі – греко-католицька церква, яку запроєктував видатний художник ікон Юрій Новосільський. Крім того, у програмі табору – цілоденні поїздки до приморських міст, де можна купатися у Балтійському морі, відвідувати цікаві місця та гратися у розважальних центрах.

Домініка Цішек вже навчається у Початковій школі у Білому Борі. Табором дуже вдоволена.

– Я познайомились з хлопцями та дівчатами з різних частин Польщі, відвідала цікаві місця не лише у надморських містах, але також у самому Білому Борі. Попри те, що я тут живу, деякі місця були для мене новими. Під час табору – домашня атмосфера: ми ходимо на прогулянки, вчимося співати українських пісень, тому мені тут дуже подобається, – розповідає Домініка. На завершення табору відбувся святковий концерт, де виступали учасники табору.

У той час Аркадій Грицковян, керівник табору, каже, що те, що притягує до Білого Бору, – це безліч розваг та інтеграція українських дітей з усіх куточків Польщі: Варшави, Ельблонґа, Гжицька, Гданська, Кошаліна, Лодзі, Щеціна та інших міст. Він сам коли був молодим хлопцем, брав участь у рейдах, під час яких познайомився з багатьма особами з різних міст, тому знає, наскільки така форма відпочинку молодим українцям потрібна.

– Колишні знайомства протривали до сьогоднішніх часів. Дуже приємно зустріти товаришів, з якими 20 років тому я ходив по горах, і далі маємо спільні теми для розмов. Для меншин такі зустрічі – неоціненні, тому дуже тішуся, що табір організовується саме у Білому Борі, – каже Аркадій Грицковян. А Моніка Цішек, опікунка під час табору, додає:

– Першого дня, коли діти приїхали до Білого Бору, видно було, як вони ще соромилися одне одного, а вже з кожним днем ці відносини зміцнювалися. Натомість на кінець табору дітям важко було роз'їхатися по домівках, – каже Моніка Цішек.

– Нам важливо, щоб діти від наймолодших років могли між собою зна-

йомитися та товаришувати. Для цього організовуємо саме табір у Білому Борі. Дуже часто у ньому беруть участь діти колишніх учнів білобірських шкіл, які сьогодні проживають у різних містах Польщі, – каже Роман Білас.

Мирослава Ластівка приїхала до Білого Бору з Лемборка, а під час табору опікувалася своїми онуками, які приїхали з Варшави.

– Спочатку онукам здавалося, що тут буде нудно, однак я була переконана, що ні, тому вирішила за них – їдемо до Білого Бору! Нині не шкодують: тут безліч активностей та ще більше знайомств. Попри те, що на таборі чудова опіка, однак моїм онукам важко було б організуватися, оскільки вони ще малі, тому я вирішила приїхати з ними. Табори для розсіяних по всій Польщі українців дуже важливі – це немовби ковток свіжого повітря. Діти можуть розмовляти без кінця, радіти, а це дуже важливо, – сміючись, каже пані Мирослава. На цей раз з родини пані Мирослави приїхало аж дев'ятеро дітей: з Оструди, Варшави та Гданська. Тож запрошуємо вже взимку до Білого Бору на наступний табір! ■

Анна ВІННИЦЬКА

Фото надані організаторами табору

Микола Шанта,
«Паннонське
чудовисько».
Львів: Апріорі,
2021. – 288 с.

Бути «руснаком» у палаючій Югославії

Роман «Паннонське чудовисько» Миколи Шанти вийшов у перекладі Андрія Любки з сербської. Але ця книжка має набагато ближчий стосунок до українців (і зокрема, українців поза теперішньою Україною), ніж воно могло б здатися на перший погляд.

Балканські українсько-русинські контексти

Справа в тому, що Микола Шанта — представник невеличкого, але стійкого народу, відомого під назвою бачванські русини або «руснаки», які мешкають у сербському автономному регіоні Воєводина та в північно-східному куточку Хорватії. Як, напевно, вже здогадалися наші читачі, що етнічну групу одні зараховують до віддалених частин українців (називаючи їх найдавнішою українською діаспорою), інші трактують як відгалуження окремого русинського народу чи й зовсім самостійне явище. Є й ті, хто вважають їх ближчими до словаків. Бачванські русини почали перебиратися на Балкани з південних схилів Карпат у XVIII столітті — Австрійська імперія заохочувала активне заселення своїх південних рубежів. Дивовижно, але невеличка спільнота (за даними Вікіпедії — пару десятків тисяч осіб) зуміла і вижити у вирах історії (не просто історії, але балканської історії!), і зберегти свою тожсамість (самобутність, — *ред.*) та мову, якою виходять інтелектуальні та літературні часописи і книжки.

Чи потрібно тут уточнювати, що сьогоднішня «материкова» Україна мало цікавиться своїми південними родичами? Це, мабуть, зрозуміло й так. Про життя, культуру, мову бачванських русинів мало знають і в межах державних українських кордонів, і в наших громадах поза цими межами (а вони мають із «руснаками» чимало спільного). Хоча все-таки, на щастя, періодично принаймні публікуються цікаві матеріали. Варто згадати, наприклад, низку текстів того-таки Андрія Любки (він тримає з цим регіоном стабільний зв'язок) чи мовознавця Любомира Белея. Останній активно аргументував позицію, що мова «руснаків», яку вони самі називають «бачвансько-руска бешеда», є одним з діалектів української, який походить насамперед від мови лемків. До речі, український «вектор» ідентичності бачванських русинів підтримував і один з найвідоміших представників цього «мікронароду» — Гавриїл Костельник. Уродженець Руського Керестура, греко-католицький священник (чимало дослідників вважають внесок греко-католицької церкви у збереження «руснаків» від асиміляції ключовим) і філософ, Костельник прославився насамперед тим, що головував на керованому радянською владою Львівському соборі 1946 року, де було проголошено приєднання УГКЦ до російського православ'я. Але в першій половині двадцятого століття він встиг створити першу «Граматіку бачвансько-рускей бешеди» та видати збірку віршів цією мовою.

РЕЦЕНЗІЇ ТА ОГЛЯДИ

Життя навколо війни

Микола Шанта пише і «бачвансько-рускою бешедою», і сербською. Цілком вірогідно, що роман «Паннонське чудовисько» він написав саме сербською для того, щоб ширша аудиторія познайомилася з історією про балканських «руснаків». Адже книжка й справді ефектно показує деякі епізоди з життя наших балканізованих родичів у неспокійних історичних обставинах. Автор при цьому не вдається, скажімо, до дискусій про походження чи національну сутність «руснаків». Він шукає те, що об'єднує, універсально-людське.

Отже, у фокусі Миколи Шанти — життя мешканців, уродженців бачвансько-русинських сіл у Воєводині та в сусідній частині Хорватії в умовах напередодні й одразу після двох трагедій: Другої світової війни та Сербсько-хорватської війни в 1990-х. Обидві, як знаємо, принесли великі біди мирному населенню та завдали чимало травм залученим країнам. І ось у цих обставинах зовсім на особливому «рахунку» опиняється невеличка, мало кому відома, малозрозуміла меншина. Як трактувати цих химерних «руснаків»? Таке запитання неминуче постане хоч перед угорськими гортістськими окупантами, хоч перед сербськими загонами дев'яностих. Це вороги? Чи «наші»? А може, просто «ненадійний елемент»? Що з ними робити?

На цьому вкрай непевному для людського існування тлі розгортаються і побутові реалії включно з сільськогосподарськими роботами, і родинні спогади, і тенденції розвитку громади. А ще — куди ж без цього! — любовні пригоди. Зокрема, дивакувати. Скажімо, коли герой зустрічає абсолютно випадково в магазині жінку, яка подобалась йому в дитинстві, у школі. Після кількох зустрічей між ними, здавалося б, наново спалахує кохання, і то вже в геті дорослій іпостасі. Але в кульмінаційний момент історії раптом з'ясовується: ця жінка насправді — лише сестра тієї прекрасної школярки з дитячих мрій...

Втім, як би не хотілося письменнику та його персонажам залишитись у просторі саме таких *людських* історій, до сіл і містечок Воєводини, на превеликий жаль, неминуче котиться страшний грім далеких подій. Микола Шанта змальовує події великої каральної акції, влаштованої окупантами 1942 року, участь селян різних національностей в опорі гортістам, а також їхню колаборацію, долучення до югославських партизанів. Ну, і, звичайно, ми тут бачимо, як пізніше трагічні дні війни переосмислюються та трансформуються офіційною історичною пам'яттю червоної Югославії.

Як «сортувати» полоненого русина?

Оповідь у «Паннонському чудовиську» загалом ведеться від першої особи. А там, де справа стосується війни 1990-х років, з'являється й форма майже щоденника. Це такий собі нотатник бачванського русина, журналіста, який мешкає в хорватському місті Вуковар. Саме там, нагадаю, спалахнула одна з найбільших та найгучніших битв війни за незалежність Хорватії. Місто пережило сильні обстріли, тривало (87 днів) облогу сербськими загонами, штурм і розстріли. Журналіст, приятель оповідача, описує свої враження від облоги, від падіння Вуковара, приходу сербів з регулярних і нерегулярних загонів. Пізніше він опиняється в сербському полоні, що, звісно, також дає добрячий матеріал для вражень і рефлексій. Характерно, що й тут «руснак» перебуває в двоякому становищі — серби то вважають його хорватом (а отже, автоматично ви-

ним у всіх можливих злочинах), то з приємним подивом з'ясовують, що він пише кирилицею. Абетка в тих умовах була одним з елементарних способів поділу на своїх і чужих.

Отже, поряд із «русинською лінією», друга важлива лінія роману «Паннонське чудовисько» — антивоєнна. Основні герої книжки дивуються, як могло статися, що так багато людей, зокрема розвинутих, порядних, щирих, розумних і добрих, повірили у пропаганду та долучилися до боїв, що переросли в масові військові злочини. Микола Шанта і його герої не з'ясовують, на чиему боці була правда у 1990-ті, на сербському чи хорватському. Проте сербська сторона тут, звісно, видається відчутно менш привабливою. Певно ж, не в останню чергу через те, що саме до сербів потрапив у полон журналіст із «руснацького» села.

Етнічні чистки, побиття полонених, розстріли, тортури, масова істерія — Шанта розписує чимало жахливих симптомів Балканських війн. Очікувано час від часу текст роману тут «виносить» на вельми прямолінійні публіцистичні пасажи, які не назвеш художньо цікавими, але які є суто гуманістичним документом, пристрасним свідченням. Що ж, воєнний матеріал часто саме в такий спосіб дається взнаки в літературних творах. Зробити його естетично оригінальним виходить не завжди.

Пацифістський пафос «Паннонського чудовиська» вводить Миколу Шанту в контекст цілого шерегу балканських письменників, які в своїх творах критично (зокрема самокритично в національному розумінні) трактують балканські війни дев'яностих років двадцятого століття. Як-от, скажімо, серб Звонко Каранович або хорватка Дубравка Угрешич — їхні романи сьогодні теж доступні в українському перекладі. Напевно, такий погляд на війну буде цікавий і важливий також для українських читачів. Гуманітарна, критична дистанція дозволяє ширше подивитися на події та на їхнє літературне втілення.

І, звичайно, вихід українською мовою роману Шанти — це один крок у бік культурного взаєморозуміння між Україною та пов'язаними з нею громадами, які живуть в інших державах. ■

Олег КОЦАРЕВ

Наше Слово

Adres: Redakcja "Nasze Slovo", ul. Kościeliska 7, 03-614 Warszawa, tel.: prenumerata i reklama — tel./fax 22 677-88-10, redaktor naczelny — 22 677-88-11, sekretarz redakcji — 22 677-84-46, redakcja — 22 677-84-45.

E-mail: redakcja@nasze-slowo.pl, prenumerata@nasze-slowo.pl, ogloszenia@nasze-slowo.pl

Internet: www.nasze-slowo.pl

Kolegium Redakcyjne: Khrystyna Zanyk, Piotr Tyma, Paweł Łoza, Tetiana Daniuchenko, Anastazja Krawczuk, Daryna Popil.

Zespół redakcyjny: redaktor naczelny — Khrystyna Zanyk, zastępca redaktora naczelnego — Paweł Łoza, sekretarz — Tetiana Daniuchenko, redaktorzy — Igor Szczerba (Warszawa), Anna Winnicka (Koszalin), Grzegorz Spodarek (Kętrzyn), Katarzyna Komar-Macyńska (Przemys), redaktor stylistyczny — Olga Rusina, redaktor techniczny — Olga Michaluk, prenumerata, reklama — Lesia Korostatowycz.

Współpracownicy: Anastazja Krawczuk (Warszawa), Stefan Migus (Olsztyn), Piotr Andrusieczko (Kijów), Bogdan Tchórz (Górowo Iławeckie), Ludmiła Łabowicz (Białystok), Oksana Kulczewicz (Legnica), Jerzy Gawryluk (Bielsk Podlaski), Olena Humeniuk (Kijów), Adam Wiewiórka (Legnica), Daryna Popil (Warszawa), Oleksandra Iwanuk (Warszawa), Zhanna Kuznietsova (Kijów), Ivanna Kyliushyk (Warszawa), Svitlana Melnyk (Kraków), Ivan Kysloshchuk (Lublin), Władysław Graban (Krynica Zdrój), Piotr Wirchniński (Gdańsk).

Wydawca: Związek Ukraińców w Polsce, ul. Kościeliska 7

03-614 Warszawa, tel.: 22 679-96-77 (sekretariat),

22 677-88-06 (sekretarz Zarządu Głównego),

E-mail: zuwp@post.pl, sekretariat@ukraina.com.pl,

Internet: http://ukraincy.org.pl, http://www.oup.ukraina.com.pl

Fotokład: Redakcja „Nasze Slovo”

Druk: Drukarnia „Efekt”. Nakład 2500 egz.

Pismo dofinansowano ze środków dotacji Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji Związek Ukraińców w Polsce, ul. Kościeliska 7, 03-614 Warszawa

Konto bankowe dla wpłat w PLN:

47 1160 2202 0000 0000 5515 6292

Konto bankowe dla wpłat w EURO, CAD:

IBAN: PL47 1160 2202 0000 0000 5515 6292

BIC/S.W.I.F.T.: BIGBPLPWXXX

Bank Millennium S.A., ul. S. Żaryna 2a, 02-593 Warszawa

Konto bankowe dla wpłat tylko w USD:

IBAN: PL20 1160 2202 0000 0000 5515 6196

BIC/S.W.I.F.T.: BIGBPLPWXXX

Bank Millennium S.A., ul. S. Żaryna 2a, 02-593 Warszawa

Poglądy autorów publikacji nie zawsze są zbieżne z poglądami redakcji.

Za wiarygodność faktów odpowiadają autorzy.

Redakcja nie zwraca tekstów nie zamówionych oraz zastrzega sobie prawo ich redagowania, skracania i zmiany tytułów. Koresponduje z czytelnikami tylko na łamach tygodnika.

Rozpowszechnianie materiałów z „Naszego Słowa” wyłącznie za zgodą redakcji.

Za treść ogłoszeń i reklam redakcja nie ponosi odpowiedzialności.

„Nasze Slovo” dostępne jest w oddziałach Poczty Polskiej, w kioskach RUCH-u, w wybranych EMPIK-ach oraz w wydaniu internetowym www.eprasa.pl/news/nasze-slowo.

Prenumerata realizowana przez RUCH S.A.:

Zamówienia na prenumeratę można składać bezpośrednio na stronie

www.prenumerata.ruch.com.pl

Eventualne pytania prosimy kierować na adres e-mail: prenumerata@ruch.com.pl

lub kontaktując się z Centrum Obsługi Klienta „RUCH” pod numerami: 22 693 70 00

lub 801 800 803 — czynne w dni robocze w godzinach 7⁰⁰ — 17⁰⁰.

ОГОЛОШЕННЯ

ОПИТУВАННЯ ПРО «НАШЕ СЛОВО»

«Наше слово» впродовж 65-ти років присутнє в житті нашої громади у Польщі та української діаспори у світі. Зараз, в час інформаційної революції, інтернету та соцмереж, міняється роль друкованих видань. Об'єднання українців у Польщі, яке є видавцем газети «Наше слово», мусить відповісти собі та усій громаді на питання: чи і якого «Нашого слова» ми потребуємо?

«Видавання тижневика стало дефіцитним. Постійно зменшується кількість передплатників. Також кількість примірників, які продаються в мережі кіосків та магазинів, меншає.

Тому звертаємось до Вас з проханням присвятити цій справі 10-15 хвилин і відповісти на запитання анкети. Якщо маємо продовжувати видавати «Наше слово», то мусимо точно знати, чого Ви потребуєте, що вважаєте зайвим та що слід змінити?», — запитують в ОУП.

Анкета є анонімною. Видавець просить про вичерпні та щирі відповіді. Зробити це можна до 8 серпня 2021 року.

За цим кодом можна заповнити анкету онлайн.

Редакція

V-та Зустріч у Тростянці

Колишні мешканці села Тростянець та їх нащадки запрошують усіх охочих взяти участь у П'ятій зустрічі у рідному селі.

Заходи відбудуться 11-12.09.2021 року.

Детальніша інформація за номерами:

+48 609 271 201 — Богдан Патра (Тшеб'ятів)

+48 666 179 770 — Alina Bacic-Saliszewska (Slupsk)

ПРИЙДЖАЙТЕ У РІДНЕ СЕЛО!

І Загальноосвітній ліцей ім. Тараса Шевченка у Білому Борі шукає ВЧИТЕЛЯ-ХОРЕОГРАФА

Є можливість доповнювати ставку (штат)

на посаді вихователя в гуртожитку.

Охочих запрошуємо до контакту з секретаріатом школи:

тел. 94 36 70 164. Електронна адреса: zs2bb@op.pl

97

Українка, 64 роки, познайомиться із українцем відповідного віку. Листи слати у редакцію.

Перепис населення Польщі 2021

Національність:

✕ українська

Мова:

✕ українська

Віросповідання: греко-католицьке / православне / інше

Чому важливо, щоб ти
записався українцем?

**Бо ТВІЙ голос вирішує нашу долю
на найближчі двадцять років!**

Narodowy Spis Powszechny
Ludności i Mieszkań 2021
#liczysiękażdy

spis.gov.pl

Об'єднання
українців
у Польщі